

Strategia rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013 – 2020

Lipiec 2012

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Podsumowanie Strategii rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020	10
2.1 Wizja Gminy Goszczanów	10
2.2 Misja Gminy Goszczanów	10
2.3 Cele strategiczne i cele operacyjne	10
2.4 Podsumowanie uwarunkowań rozwoju Gminy Goszczanów (stanu obecnego)	11
3. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy Goszczanów	13
3.1 Podstawowe informacje	13
3.1.1 Położenie i uwarunkowania geograficzne	13
3.1.2 Wielkość Gminy	15
3.1.3 Cechy charakterystyczne Gminy	15
3.2 Zasoby Gminy	16
3.2.1 Zasoby ludzkie	16
3.2.2 Zasoby przyrodnicze	19
3.2.2.1 Obszary prawnie chronione na terenie Gminy	19
3.2.2.2 Lasy	20
3.2.2.3 Rzeźba terenu	20
3.2.2.4 Wody powierzchniowe i podziemne	20
3.2.2.5 Klimat	21
3.2.3 Zasoby kulturowe	21
3.3 Zagospodarowanie przestrzenne	22
3.3.1 Infrastruktura techniczna	22
3.3.1.1 Infrastruktura transportowa i transport publiczny	22
3.3.1.2 Gospodarka wodna i ściekowa	24
3.3.1.3 Gospodarka odpadami	25
3.3.1.4 Energetyka	26
3.3.1.5 Ciepłownictwo	26
3.3.1.6 Gazownictwo	27
3.3.1.7 Telekomunikacja	27
3.3.2 Ochrona środowiska	27

3.3.3	Infrastruktura społeczna	27
3.3.3.1	Edukacja.....	27
3.3.3.2	Opieka zdrowotna	29
3.3.3.3	Pomoc społeczna	29
3.3.3.4	Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa	30
3.3.3.5	Sport i rekreacja	31
3.3.3.6	Kultura	31
3.4	Sfera gospodarcza	32
3.4.1	Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych.....	32
3.4.2	Roľnictwo	35
3.4.3	Turystyka i rekreacja	36
3.4.4	Atrakcyjność inwestycyjna Gminy	37
3.4.5	Sytuacja finansowa Gminy	37
3.5	Analiza SWOT	40
3.5.1	Zasoby Gminy	40
3.5.2	Zagospodarowanie przestrzenne.....	41
3.5.3	Sfera gospodarcza	42
3.6	Wyniki sondażu społecznego	43
3.6.1	Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na mieszkańcach Gminy	43
3.6.2	Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na kluczowych reprezentantach społecznych Gminy	56
3.6.3	Podsumowanie informacji z wywiadu indywidualnego z wójtem Gminy Goszczanów.....	61
3.6.4	Podsumowanie wyników sondażu społecznego:	62
4.	Misja i wizja Gminy	63
4.1	Strategiczne kierunki rozwoju Gminy	66
5.	Strategiczne i operacyjne cele Gminy.....	68
5.1	Cel strategiczny A	69
5.2	Cel strategiczny B	72
5.3	Cel strategiczny C	75
5.4	Cel strategiczny D	79
5.5	Sposoby i źródła finansowania działań realizowanych w Gminie	81
6.	Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii	83
6.1	System wdrażania i monitorowania strategii	83
6.1.1	Wdrażanie strategii.....	83
6.1.2	Monitorowanie strategii	84
6.1.3	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii.....	85
	Bibliografia	87
	Spis tabel i rysunków	88

1. Wstęp

Strategia rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020 jest kluczowym dokumentem planistycznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju priorytetowych dla Gminy obszarów.

Niniejszy dokument przygotowany został na zlecenie Wójta Gminy Goszczanów w ramach projektu realizowanego przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego oraz firmę Deloitte.

Strategia rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020 jest dokumentem kierunkowym, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe (strategiczne), priorytety rozwoju oraz kierunki działań władz Gminy. Strategia określa stan docelowy, do którego Gmina powinna dążyć w kolejnym okresie planowania, zarysowuje ramy działań władz Gminy prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju. Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest równoległe narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami.

Niniejszy dokument składa się z siedmiu rozdziałów.

W **rozdziale pierwszym** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział drugi stanowi zwięzłe streszczenie dokumentu, zawierające podsumowanie kluczowych założeń i wniosków wynikających ze Strategii rozwoju Gminy Goszczanów.

Rozdział trzeci poświęcony jest ocenie stanu obecnego Gminy. Przedstawiono w nim diagnozę zasobów Gminy, dokonano inwentaryzacji kluczowych informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji gospodarczej. W części tej, znalazły się również wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców oraz kluczowych reprezentantów społecznych

¹ Domański, T. *Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

Gminy. Podsumowaniem rozdziału trzeciego jest analiza SWOT silnych i słabych stron Gminy oraz szans i wyzwań dla jej dalszego rozwoju. Przeprowadzona ona została w trzech obszarach diagnostycznych: zasoby, infrastruktura i gospodarka.

W **rozdziale czwartym** zdefiniowane zostały misja i wizja Gminy Goszczanów, nakreślające ogólne kierunki jej rozwoju, a także stanowiące wyraz aspiracji władz Gminy.

Rozdział piąty definiuje długoterminowe cele strategiczne Gminy stanowiące ramy do planowania i realizacji celów operacyjnych. Jest to kluczowy rozdział z punktu widzenia racjonalizacji działań Gminy w najbliższych latach. W rozdziale tym uwzględniono również prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze Gminy mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. W rozdziale tym znajduje się również odniesienie do możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej Strategii.

W **rozdziale szóstym** przedstawiono założenia dla docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. W rozdziale tym przedstawiono również przykładowy zestaw mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym.

Bibliografia – zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych do opracowania niniejszej Strategii.

Centralnym punktem Strategii rozwoju jest lista celów strategicznych wyznaczających docelowe, długofalowe kierunki rozwoju Gminy. Kierunki te określone zostały m.in. w oparciu o wyniki diagnozy zasobów i otoczenia Gminy, analizy pozyskanych opinii mieszkańców, kluczowych reprezentantów społecznych oraz Wójta, jak również wniosków z sesji strategicznych zespołu projektowego.

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Goszczanów była analiza zasobów, specyfiki i otoczenia Gminy na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat Gminy.

Oprócz analizy wewnętrznych czynników rozwojowych Gminy, dokonano również przeglądu czynników zewnętrznych, niezależnych od władz Gminy, których wystąpienie prognozuje się w najbliższych latach w kontekście całego województwa łódzkiego i kraju.

Dodatkowo, w celu uzupełnienia w ten sposób zdobytych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy oraz kluczowych interesariuszy. W efekcie, zgodnie z metodyką SWOT, zespół projektowy wypracował listę mocnych i słabych stron Gminy, szans i barier (zagrożeń) dla jej rozwoju.

Wnioski z tak przeprowadzonej diagnozy były podstawą do wypracowania misji i wizji Gminy Goszczanów. Misja i wizja wypracowane zostały w ramach sesji strategicznej zespołu projektowego,

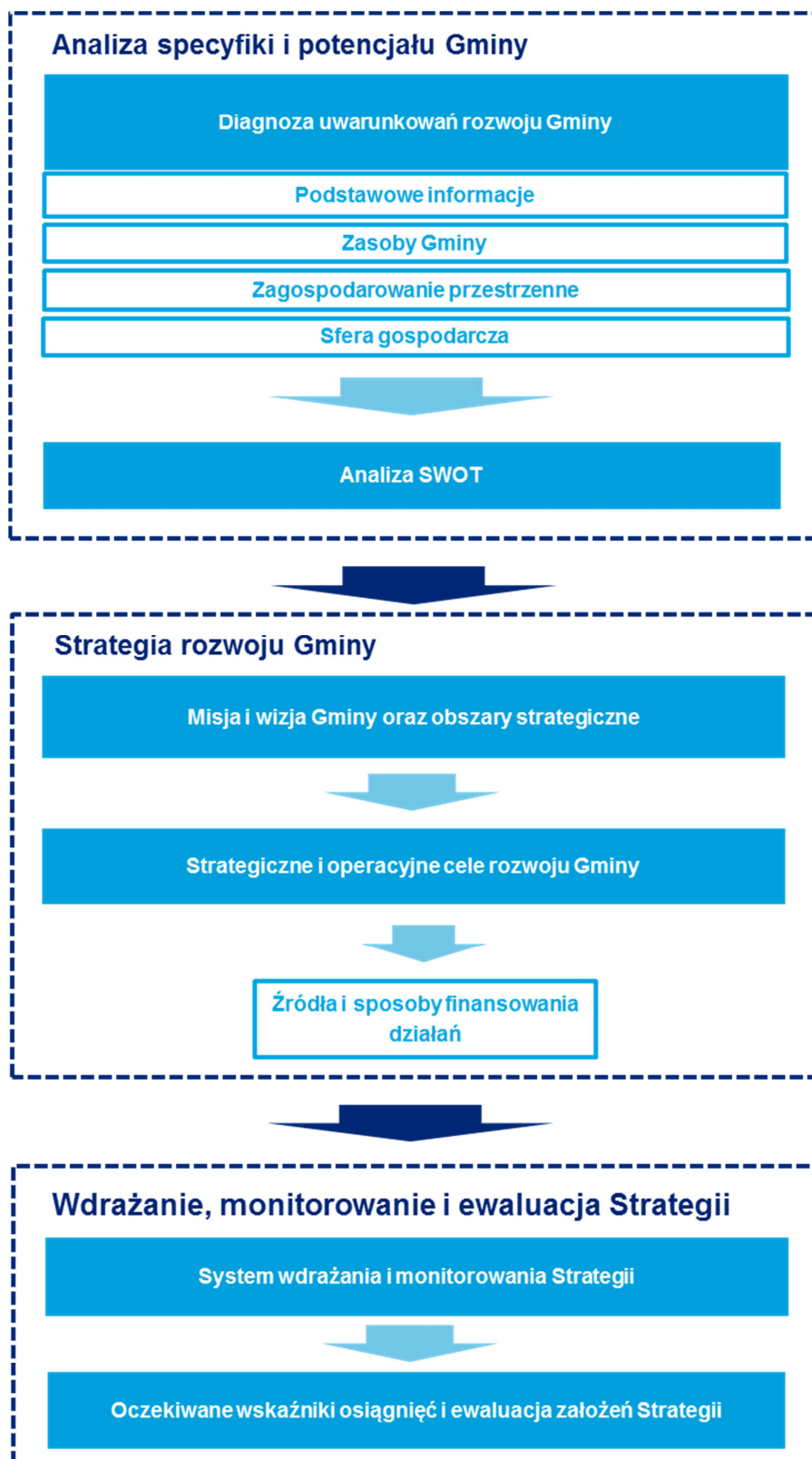
składającego się z pracowników Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz pracowników firmy Deloitte. Efektem sesji strategicznej było wskazanie docelowych kierunków działań podejmowanych przez władze Gminy.

Określona przez zespół projektowy propozycja misji i wizji Gminy była następnie przedmiotem dyskusji z Wójtem i głównymi interesariuszami w trakcie prezentacji wstępnych założeń Strategii. W oparciu o kierunek wyznaczony przez misję i wizję rozwoju Gminy, zespół projektowy przedstawił Wójtowi oraz głównym interesariuszom propozycję celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych. Przedstawiono również propozycję priorytetyzacji (uszeregowania) wypracowanego zbioru długoterminowych celów Gminy Goszczanów.

Sformułowanych raz celów strategicznych i operacyjnych nie należy traktować jako zbioru zamkniętego. Obecna Strategia Rozwoju została ukształtowana w określonych warunkach oraz na określonym etapie rozwoju Gminy, które są zmiennymi dynamicznymi. Dlatego osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy. Aby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, zespół projektowy zaproponował koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia również przykład mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie postawione zostały przed Gminą.

Strukturę logiczną niniejszej Strategii rozwoju prezentuje poniższy schemat.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Dokument ten powstał w oparciu o najlepsze praktyki w zakresie tworzenia planów strategicznych, przy wykorzystaniu adekwatnych metodyk i narzędzi analitycznych. Kluczowe przy opracowaniu niniejszej Strategii było pozyskanie opinii i akceptacji głównych interesariuszy, jak również zapewnienie jej zgodności z istniejącymi dokumentami o charakterze strategicznym na poziomie regionalnym oraz krajowym.

Na potrzeby niniejszego dokumentu zostały wykorzystane dane i informacje przekazane przez Urząd Gminy Goszczanów. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności za ich poprawność i kompletność.

2. Podsumowanie Strategii rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020

Strategia rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013 – 2020 jest opracowaniem, które wyznacza długofalowe cele i priorytety rozwoju Gminy oraz proponowane kierunki działań.

2.1 Wizja Gminy Goszczanów

Wizją Gminy Goszczanów, planowaną do osiągnięcia do 2020 roku jest osiągnięcie pozycji lokalnego lidera naturalnej produkcji rolnej na pograniczu województwa łódzkiego i wielkopolskiego. Podstawą do kreowania tego wizerunku będzie odpowiednie zagospodarowanie rolniczego potencjału Gminy i zasobów natury.

2.2 Misja Gminy Goszczanów

Sposobem osiągnięcia określonego stanu docelowego – wizji, jest wspieranie współpracy wśród mieszkańców oraz działania ukierunkowane na pobudzanie ich przedsiębiorczości, jak również dbałość o posiadane zasoby naturalne.

2.3 Cele strategiczne i cele operacyjne

W celu realizacji wizji i misji Gminy zdefiniowany został katalog kluczowych dla jej rozwoju celów strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. W sumie wypracowane zostały 4 cele strategiczne oraz przyporządkowane im 9 celów na poziomie operacyjnym. Zaprezentowane zostały one w poniższej tabeli.

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Goszczanów

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
1.	A. Rozwój nowoczesnej produkcji rolnej	A.1 Działania wspierające tworzenie grup producenckich i poprawę dochodowości rolnictwa
		A. 2 Współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi
2.	B. Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych	B.1 Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości
		B.2 Rozwój agroturystyki
		B.3 Rozwój produkcji ekologicznej
3.	C. Rozwój infrastruktury lokalnej	C.1 Opieka zdrowotna
		C.2 Edukacja i oświata
		C.3 Infrastruktura drogowa i ochrony środowiska
4.	D. Rozwój sfery usług opiekuńczych	D.1 Stworzenie ośrodka opieki np. dla osób starszych czy niepełnosprawnych

Głównymi celami strategicznym rozwoju Gminy Goszczanów, które powinny stanowić **filar Strategii i jej koło zamachowe**, jest rozwój nowoczesnej produkcji rolnej oraz rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych.

Celem wspierającym osiągnięcie celu głównego jest rozwój infrastruktury lokalnej dla podniesienia atrakcyjności społeczno – gospodarczej Gminy.

Natomiast celem wyodrębnionym od pozostałych jest rozwój sfery usług opiekuńczych, w oparciu o występujące na terenie Gminy czyste, nieskażone środowisko, ostoję ciszy i spokoju.

2.4 Podsumowanie uwarunkowań rozwoju Gminy Goszczanów (stanu obecnego)

Gmina Goszczanów jest średniej wielkości gminą typu wiejskiego (pow. 121,54 km²), położoną w Polsce centralnej, w zachodniej części województwa łódzkiego. Elementami wyróżniającymi Gminę, które mogą warunkować jej przyszły rozwój jest czystość środowiska naturalnego, w tym brak większych ośrodków przemysłowych, a także powierzchniowo duże (ok. 86% powierzchni Gminy) użytki rolne.

Stan infrastruktury transportowej i komunalnej Gminy można określić jako średni, choć stan dróg odbiega od stanu pożądanego. Przez Gminę nie przebiegają drogi krajowe, co utrudnia jej skomunikowanie z pozostałymi regionami kraju. Ze środków Zintegrowanego Programu Operacyjnego

Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) pozyskano środki na sfinansowanie dwóch dużych inwestycji w zakresie infrastruktury komunalnej Goszczanowa:

1. Budowa Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Goszczanowie ze środków ZPORR
2. Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami do budynków mieszkalnych w Goszczanowie oraz przebudowa i rozbudowa obiektu stacji uzdatniania wody (2012-2013) wraz z zespołem urządzeń infrastruktury technicznej oraz budowa kanału wód nasadowych na terenie położonym w miejscowości Chlewo ze środków PROW.

Stan zwodociągowania obszaru gminy wynosi ok. 99%, co plasuje Gminę na jednym z pierwszych miejsc w województwie łódzkim, natomiast z sieci kanalizacyjnej w Gminie Goszczanów korzysta ok. 10% gospodarstw domowych (dane GUS za 2010 r.). Gmina jest członkiem związku komunalnego „Czyste miasto, czysta gmina”, którego celem jest rozwiązanie problemu gospodarki odpadami zgodnie z zaleceniami unijnymi.

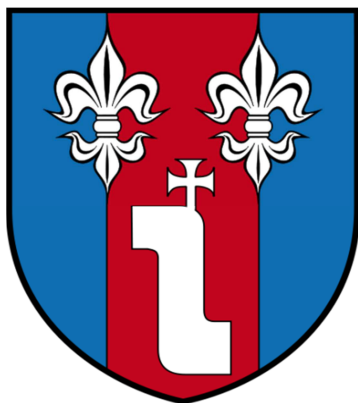
Perspektywiczne branże rozwoju w Gminie Goszczanów to przede wszystkim rolnictwo i produkcja rolna, a także branże okołorolnicze – agroturystyka, produkcja ekologiczna.

3. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy Goszczanów

3.1 Podstawowe informacje

Gmina Goszczanów o charakterze wiejskim położona jest w zachodniej części województwa łódzkiego, wchodzi w skład powiatu sieradzkiego (usytuowana w północnej części tego powiatu) i sąsiaduje z takimi gminami jak: Błaszki, Dobra, Kawęczyn, Koźminek, Lisków, Szczytniki, Warta.

Rysunek 2. Herb Gminy Goszczanów

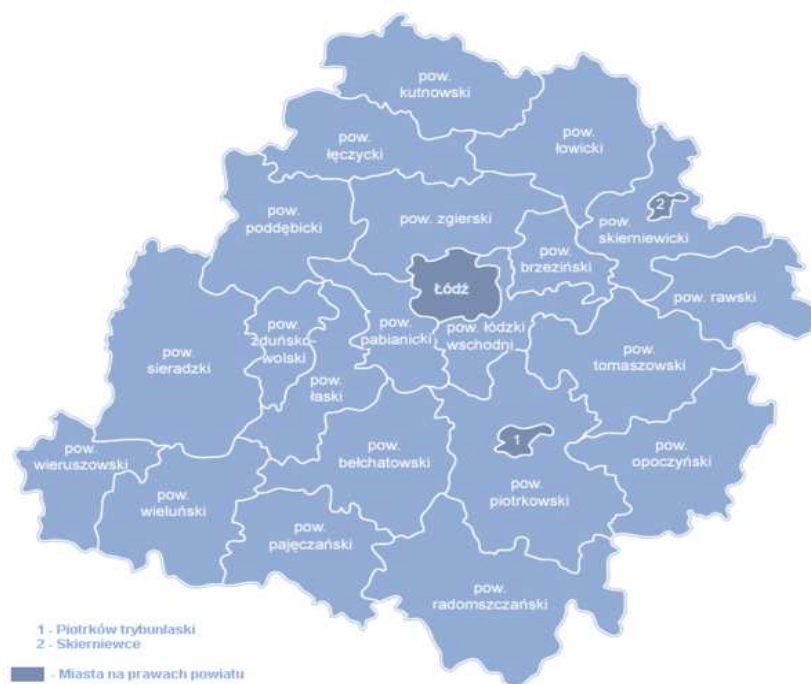

Źródło: <http://mapa.targeo.pl/Gmina-Goszczanow,734049/gmina>

3.1.1 Położenie i uwarunkowania geograficzne

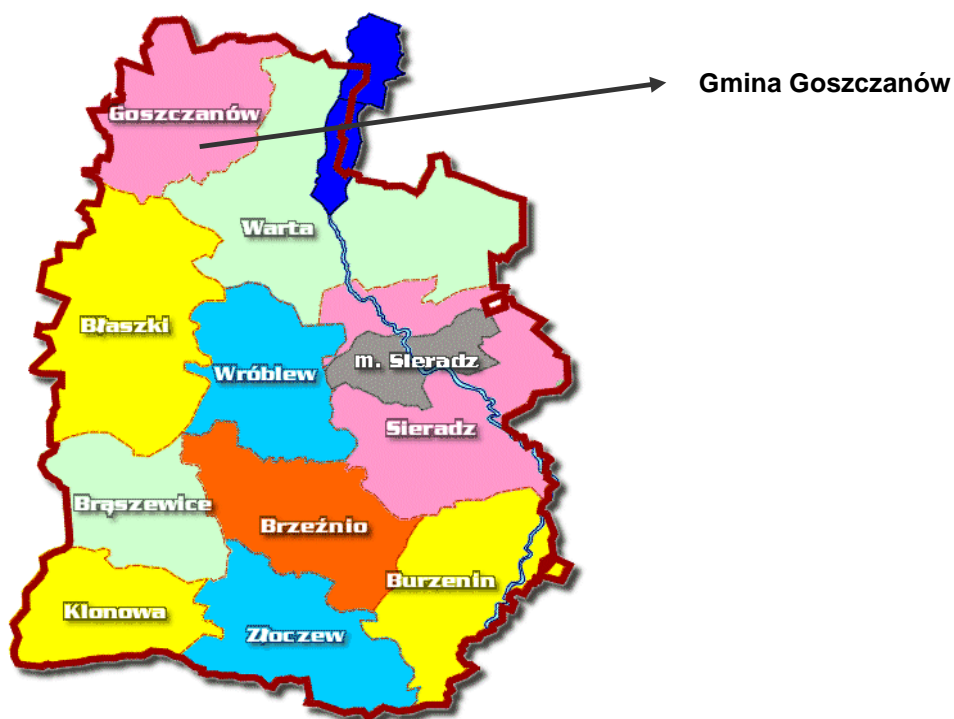
Położenie Gminy w województwie łódzkim przedstawiają mapy poniżej. Gmina administracyjnie wchodzi w skład powiatu sieradzkiego. Ma ona charakter głównie rolniczy, ponad 85% jej powierzchni zajmują użytki rolne.

Mapa 1: Położenie powiatu sieradzkiego w woj. łódzkim

Źródło: <http://www.lojagiellonczyk.pl/sieradz.htm>

Mapa 2. Położenie Gminy Goszczanów w powiecie sieradzkim

Źródło: <http://www.sieradz.gad.pl/powiat/gminy/index.html>

3.1.2 Wielkość Gminy

Na dzień 31 grudnia 2010 roku ogólna liczba mieszkańców Gminy wynosiła 5 676 osób, w tym 2 802 kobiety i 2 874 mężczyzn. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 12 154 ha, co stanowi 8,25% powierzchni całego powiatu sieradzkiego. Gęstość zaludnienia w Gminie to 47,6 mieszk./km². Według Urzędu Statystycznego, strukturę terytorialną gminy stanowi 29 miejscowości tworzących 28 sołectw:

- Chlewo,
- Chwałęcice,
- Czerniaków,
- Gawłowice,
- Goszczanów,
- Karolina,
- Kaszew,
- Klonów,
- Lipicze Górne,
- Lipicze,
- Poniatów,
- Poniatówek,
- Poprężniki,
- Poradzew,
- Rzężawy,
- Sokołów,
- Stojanów,
- Sulmówek,
- Sulmów,
- Strachanów,
- Świnice Kaliskie,
- Waławów,
- Waliszewice,
- Wilczków,
- Wilkszyce,
- Wola Tłomakowa,
- Wroniawy,
- Ziemięcin.

3.1.3 Cechy charakterystyczne Gminy

Gmina Goszczanów pod względem administracyjnym ma status gminy wiejskiej o charakterze rolniczym. Siedzibą Gminy jest miejscowość Goszczanów położona na Wysoczyźnie Tureckiej w pobliżu rzeczki Śwędni oraz w odległości 10 km od zalewu Jeziorsko. Goszczanów należy do

najstarszych ośrodków osadnictwa w dorzeczu Warty (w 1374 r. po raz pierwszy użyto nazwy Goszczanów). Na terenie Gminy występuje wiele małych gospodarstw rolnych prowadzących niewyspecjalizowaną produkcję. Wysoka kultura rolna miejscowych gospodarzy w zetknięciu z dość urodzajnymi glebami, korzystnym ukształtowaniem terenu i łagodnym klimatem sprzyja produkcji żywności o najwyższych parametrach jakościowych. Na terenie Gminy nie ma przemysłu, rozwija się handel i usługi świadczone przez niewielkie rodzinne przedsiębiorstwa.

3.2 Zasoby Gminy

W poniższym rozdziale przedstawiona została ogólna charakterystyka posiadanych przez Gminę zasobów ludzkich, m. in. liczba mieszkańców oraz liczba osób aktywnych zawodowo i bezrobotnych. Ponadto, zawarte tu zostały informacje na temat posiadanych przez Gminę zasobów przyrodniczych oraz ich obecnego stanu w podziale na informacje dotyczące obszarów chronionych, lasów, rzeźbę terenu, wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Na koniec, w rozdziale znajdują się również informacje na temat stanu zasobów kulturowych Gminy.

3.2.1 Zasoby ludzkie

Gminę Goszczanów w 2010 roku zamieszkiwało ogółem 5 676 osób. Analizując dane z tabeli poniżej, można zaobserwować stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkańców, największy spadek odnotowano w 2009 roku.

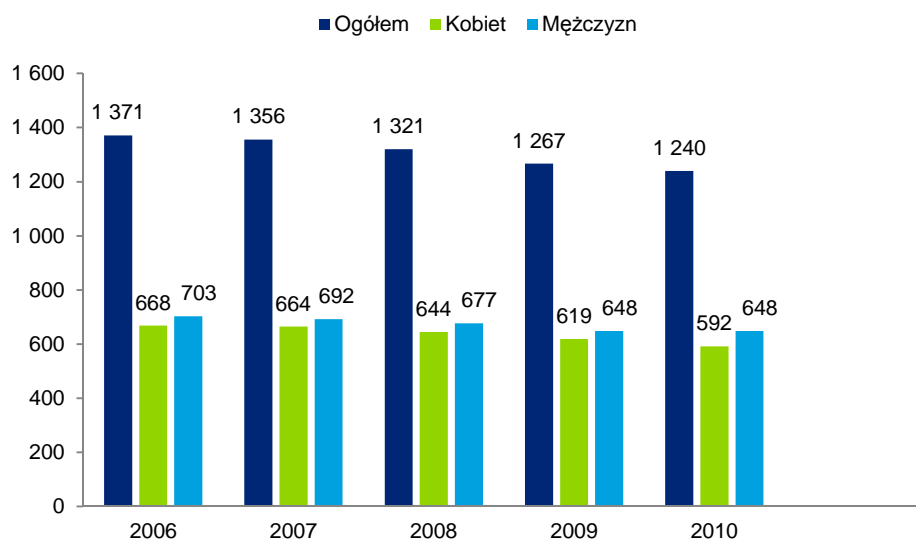
Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	5 784	5 669	5 738	5 679	5 676
Kobiet	2 901	2 870	2 857	2 823	2 802
Mężczyzn	2 883	2 896	2 881	2 856	2 874

Źródło: GUS

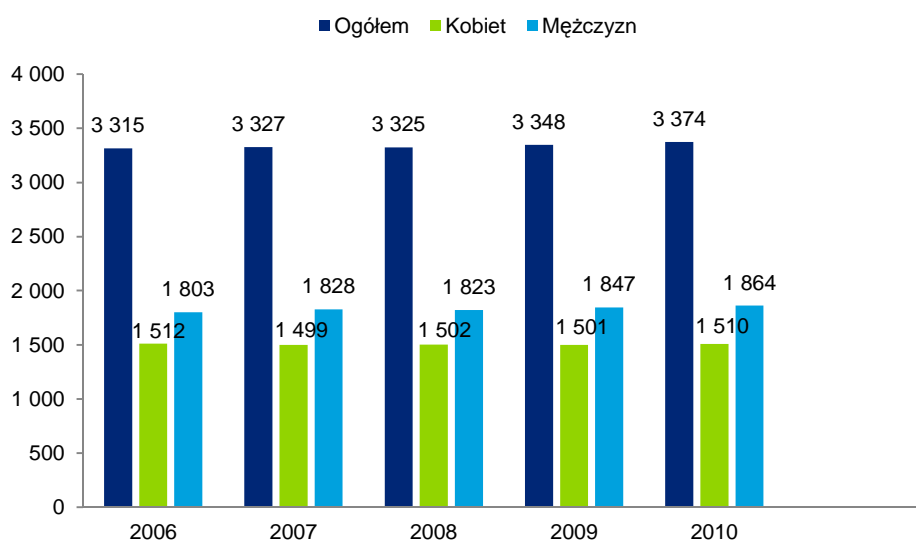
Poniższe wykresy przedstawiają strukturę demograficzną mieszkańców Gminy Goszczanów pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-64 lata) oraz poprodukcyjnym (kobiety od 60 roku życia wzwyż oraz mężczyźni od 65 roku życia wzwyż) w poszczególnych latach (2006-2010).

Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2010

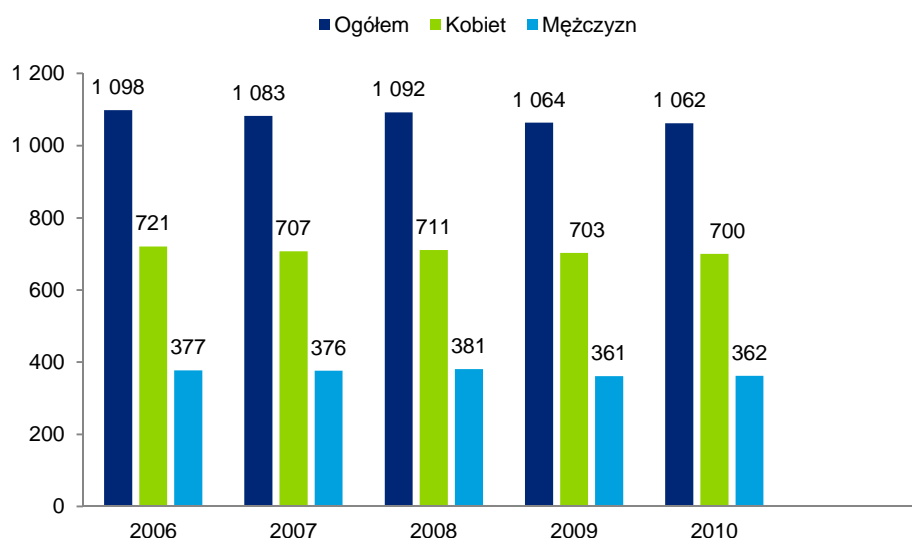
Źródło: GUS

Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2010

Źródło: GUS

Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2006-2010

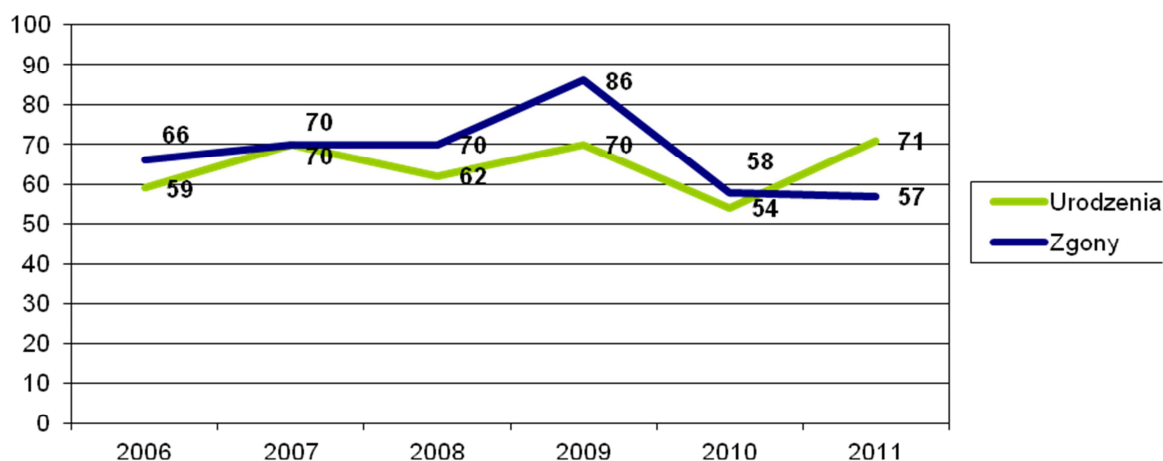

Źródło: GUS

W związku ze spadkiem ogólnej liczby ludności w Gminie Goszczanów odnotowano spadek liczebności mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Natomiast w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym można zaobserwować wzrost, a w wieku poprodukcyjnym – niewielkie wahania liczebności.

Wykres poniżej przedstawia dynamikę urodzeń i zgonów w latach 2006-2011. W analizowanym okresie można zaobserwować wahania liczby urodzeń i zgonów - utrzymuje się tendencja przewagi zgonów nad urodzeniami (za wyjątkiem roku 2007 i 2011). W roku 2007 zanotowano znaczny wzrost urodzeń w stosunku do roku poprzedniego. W 2011 r. odnotowano z kolei spadek zgonów (w 2009 liczba zgonów wynosiła 86, zaś w 2011 – 57). oraz wzrost liczby urodzeń (w porównaniu z 2010 r.).

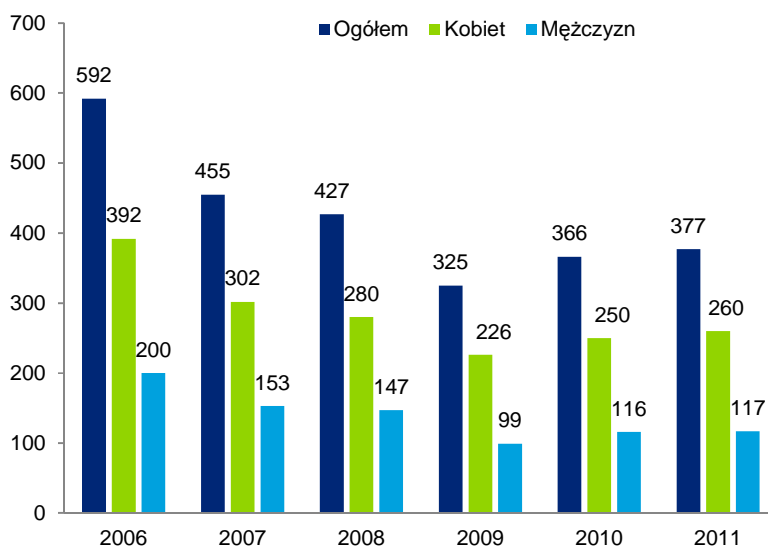
Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2006-2011

Źródło: GUS

Bezrobocie w Gminie Goszczanów w latach 2006 – 2009 spadało, natomiast od 2010 stopniowo wzrasta. W porównaniu do roku bazowego (2006) liczba osób bezrobotnych w 2011 roku jest znacznie niższa (377 w 2011 r. w porównaniu do 592 w roku 2006).

Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Goszczanów w latach 2006-2011

Źródło: GUS

3.2.2 Zasoby przyrodnicze

3.2.2.1 Obszary prawnie chronione na terenie Gminy

Zasoby przyrodnicze Gminy Goszczanów w rozumieniu występowania na jej terenie unikatowych form roślinno-zwierzęcych / gatunków flory i fauny są stosunkowo niewielkie. Niski jest również wskaźnik lesistości, lasy zajmują jedynie 6,5% powierzchni Gminy. Dominują lasy liściaste z przewagą dębu i buka. Gatunkami zwierząt występującymi w goszczanowskich lasach są głównie: jeleń, dzik oraz sarna.

Na terenie Gminy nie ma rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych czy zespołów przyrodniczo – krajobrazowych.

W północno-wschodniej części Gminy znajduje się strefa „Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu”. Na terenie Gminy występuje 6 pomników przyrody:

- grab zwyczajny – Sulmów (park wiejski),
- lipa srebrzysta – Sulmów (park wiejski),
- płatan klonolistny – Sulmów (park wiejski),
- 2 okazy buka zwyczajnego – Wójcinek (park wiejski),

Do najważniejszych elementów środowiska przyrodniczego Gminy zaliczyć należy:

- dobre gleby,
- liczne bagna i torfowiska w pradolinie rzeki Swędrni,
- zasoby kredowych wód podziemnych klasy GZWP „Turek – Konin – Koło” będących obszarem wysokiej ochrony wód.

3.2.2.2 Lasy

Lesistość Gminy jest jedną z najniższych w kraju, ponieważ lasy zajmują zaledwie 6,30% jej powierzchni (768,2 ha), przy średniej wojewódzkiej wynoszącej ok. 21,10 % (dane Urzędu Gminy Goszczanów z roku 2010). Największy kompleks leśny zajmuje powierzchnię 154 ha. Obszary podlegające ochronie to:

- cenne pod względem przyrodniczym lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego,
- drzewostany wielogatunkowe o złożonej strukturze, z naturalnym odnawianiem się dębu, buka i jodły,
- lasy wodochronne o powierzchni 41,41 ha.

3.2.2.3 Rzeźba terenu

Cały obszar Gminy leży w zasięgu Wysoczyzny Tureckiej będącej częścią Niziny Południowo – Wielkopolskiej. Powierzchnia obszaru Gminy jest urozmaicona. Maksymalne wysokości terenu występują w centralnej części Gminy i wynoszą 170 m n.p.m. Współczesny kształt rzeźby terenu Gminy ukształtowany został w czasie stadiału warciańskiego. Pozostałością działalności lodowca i wód polodowcowych są pagórki czołowo – morenowe wyraźnie zaznaczające się w krajobrazie na północ od Goszczanowa, zbudowane z piasków i żwirów. Na pozostałym obszarze dominującą rolę odgrywają rozległe równiny denno – morenowe wchodzące w skład tzw. wysoczyzn polodowcowych. Obszar Gminy Goszczanów leży całkowicie w dorzeczu rzeki Odry. Głównym ciekim wodnym przepływającym przez centralną część Gminy jest rzeka Swędrnia, będąca prawobrzeżnym dopływem Prosny. W dolinie Swędrni występują liczne torfowiska oraz bagna. Przez obszar gminy przebiega także linia działu wodnego między zlewnią Prosny i Warty.

W Gminie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych: złoża piasku i piasku ze żwirem: „Poradzew” i „Poradzew II” oraz złoża piasku „Sokołów”. W dolinie Swędrni i jej dopływów występują mady i piaski rzeczne o łącznej miąższości 2-3 m. Między wsiami Lipicze i Lipicze Olendry, w północnej części Gminy, popularne są również torfy.

3.2.2.4 Wody powierzchniowe i podziemne

Głównym ciekim wodnym przepływającym przez centralną część Gminy jest rzeka Swędrnia, będąca prawym dopływem rzeki Prosny. W dolinie Swędrni występują liczne bagna i torfowiska. Oprócz rzeki Swędrni na obszarze Gminy występuje wiele mniejszych cieków mających swe źródła na terenach podmokłych. Wszystkie wody płynące na terenie Gminy mają charakter nizinny. Wody podziemne to przede wszystkim:

- I poziom wodonośny związany z utworami plejstoceniowymi, występuje na głębokości od kilku do kilkunastu metrów,

- II poziom wodonośny występuje w utworach kredowych (margle, wapienie) na głębokości od 46 do 90 metrów.

3.2.2.5 Klimat

Pod względem klimatu Gmina Goszczanów jest w zasięgu oddziaływań klimatu umiarkowanego przejściowego. Warunki klimatyczne Gminy charakteryzują się średnioroczną temperaturą powietrza wynoszącą ok. 8°C. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 214 dni, natomiast długość zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 60 – 70 dni. Mniej korzystne są warunki wilgotnościowe. Średnia suma opadów wynosi 562 mm z objawami niedoboru w miesiącach lipiec – wrzesień.

3.2.3 Zasoby kulturowe

Działalność kulturalną prowadzi w Goszczanowie Gminny Ośrodek Kultury. GOK w Goszczanowie funkcjonuje od roku 1994. Prowadzi wielokierunkową działalność z zakresu upowszechniania kultury, edukacji artystycznej dzieci i młodzieży, ochrony dziedzictwa narodowego oraz realizuje zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu. Uczestnicy zajęć mają do wyboru koła: taneczne, muzyczne, plastyczne i teatralne. Działa również sekcja sportowa oraz prowadzona jest nauka języków obcych. W GOK funkcjonuje:

- kapela ludowa „Znad Swędrni”,
- zespół wokalny – taneczny „Znad Swędrni”,
- młodzieżowy zespół artystyczny,
- orkiestra dęta HELIKON,
- grupa taneczna STARS,
- grupa taneczna ZŁOTKA.

W systematycznych zajęciach bierze udział ponad 200 uczestników.

Na terenie Gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Goszczanowie, która prowadzi działalność informacyjną i kulturalno-oświatową:

- organizuje wystawy książek dotyczące aktualnych rocznic literackich, historycznych i nowości wydawniczych,
- organizuje imprezy czytelnicze takie jak konkursy czytelnicze, plastyczne, ortograficzne, spotkania z pisarzami, wystawy prac plastycznych, lekcje biblioteczne, pogadanki.

Biblioteka w Goszczanowie bierze udział w corocznym Przeglądzie Teatrzyków Dziecięcych oraz uczestniczy w Konfrontacjach Kulturalnych Gmin Powiatu Sieradzkiego. Biblioteka współpracuje ze szkołami i instytucjami znajdującymi się na terenie gminy.

Na terenie Goszczanowa swoją działalność prowadzą trzy kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy (GKS) Goszczanów,
- UKS START,
- UKS Sokół.

3.3 Zagospodarowanie przestrzenne

3.3.1 Infrastruktura techniczna

Miejscowość Goszczanów położona jest na peryferiach województwa łódzkiego. Przez obszar Gminy nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. Najbliższa stacja kolejowa PKP znajduje się w sąsiedniej gminie Błaszki (tylko transport osobowy) na trasie relacji Kalisz – Sieradz. Brak dobrego połączenia z miastem wojewódzkim Łódź może powodować peryferyzację gminy i utrudniać przemiany społeczno – gospodarcze. W pobliżu miejscowości Goszczanów przebiega droga krajowa nr 83, droga wojewódzka nr 471 oraz autostrada A2.

A detailed map of the region around Górczany. The map shows a network of roads, including national roads 471, 478, 83, and 710. Numerous settlements are labeled, such as Górczany, Wola, Brodnia, and Brzeg. The Warta river is shown flowing through the area, with several islands and a large reservoir (Jezioro Jeziorosko) visible. The map also shows various smaller roads and local landmarks.

Na układ drogowy Gminy Goszczanów składają się:

- 22

Tabela 3. Drogi powiatowe

Numer	Relacja	Długość (km)	Rodzaj	Stan
1740E	Klonów – Sokołów	12,5	Bitumiczna/tłuczniowa	średni zły
1741E	Kaszew – Klonów	4,4	Bitumiczna	średni
1742E	Karolew – Goszczanów	6,0	Bitumiczna	dobry
1742E	Goszczanów – Jeziorsko	5,2	Bitumiczna	dobry
1732E	Ziemięcín – Goszczanów	7,1	Bitumiczna	dobry
1732E	Goszczanów – Sędzimirowice	7,7	Bitumiczna	dobry
1739E	Świnice Kaliskie – Kraków	5,3	Bitumiczna/tłuczniowa	dobry
1737E	Chlewo – Warta	4,5	Bitumiczna/tłuczniowa	średni
1746E	Goszczanów – Rzężawy	9,0	Bitumiczna/tłuczniowa	zły
1744E	Poradzew – Tądów G.	3,8	Bitumiczna	średni
1745E	Poprężniki – Cielce	2,0	Bitumiczna	średni
1738E	Mrocзки – Chwałęcice	3,4	Bitumiczna	dobry
1747E	Sokołów – Chlewo	6,4	Bitumiczna/tłuczniowa	dobry bardzo dobry

Źródło: Dane Urzędu Gminy Goszczanów

- drogi gminne o łącznej długości 47,057 km:

Tabela 4. Drogi gminne

Numer	Relacja	Długość (km)	Rodzaj	Stan
114401E	Goszczanów-Wroniawy-Karolina-Lipicze Olendry	6,480	Bitumiczna	dobry średni
114402E	Goszczanów-Wroniawy-Lipicze-Lipicze Górne	6,084	Gruntowa / bitumiczna ok. 1500m	dobry średni
114403E	Goszczanów-Wroniawy-Poniatówek-Czerniaków	5,812	Gruntowa	zły remont 2012rok
114404E	Wilczków-granica gminy (Miłkowice)	2,426	Gruntowa	zły
114405E	Kaszew-Poniatówek-Poniatów-Gawłowice-Waławów	7,352	Bitumiczna / gruntowa ok. 1200m	bardzo dobry
114406E	Klonów-Czerniaków-Strachanów-granica gminy (Zadąbrów)	4,255	Gruntowa	zły
114407E	Klonów-Czerniaków-granica gminy (Podębina)	1,723	Bitumiczna	bardzo dobry
114408E	Klonów-granica gminy (Klonówek)	0,511	Bitumiczna	dobry
114409E	Wola Tłomakowa –Świnice Kaliskie	2,896	Gruntowa	zły
114411E	Poradzew-Waławów-granica gminy (Cielce)	3,040	Bitumiczna	bardzo dobry

114410E	Strachanów-Poprężniki	2,412	Grunтова	średni
114412E	Poprężniki-granica gminy (Socha)	0,871	Grunтова	średni
114413E	Chwałęcice-granica gminy (Morawki)	0,886	Grunтова	zły
114414E	Poprężniki (łącząca drogi powiatowe 1746E, 1737E)	0,430	Grunтова	zły
114415E	Chwałęcice-Chlewo	1,879	Bitumiczna	bardzo dobry

Źródło: Dane Urzędu Gminy Goszczanów

Przewozy osób realizowane są przez komunikację PKS i transport prywatny. Istnieją połączenia autobusowe z Turkiem, Kaliszem, Sieradzem oraz ośrodkami lokalnymi – Błaszki, Warta, Koźminek, Lisków, Kawęczyn.

W najbliższym czasie planowane są remonty niżej wymienionych odcinków dróg gminnych:

- Wroniawy – Lipicze,
- Świnice Kaliskie – Wola Tłomakowa,
- Poprężniki – Strachanów,
- Gawłowice – Waclawów,

dróg powiatowych:

- Warta – Goszczanów
- Rzęzawy - Stojanów,
- Wilczków – Klonów
- Sokołów – Karolina,
- Poradzew – Stojanów.

W latach 2013-2020 planowane są również remonty dróg wewnętrznych w poszczególnych miejscowościach.

3.3.1.2 Gospodarka wodna i ściekowa

Stan zwodociągowania obszaru gminy wynosi ok. 99%, co plasuje Gminę na jednym z pierwszych miejsc w województwie łódzkim. Długość sieci wynosi 171,5 km. Procent ogółu ludności korzystającej z instalacji wodociągowej wynosił wg GUS na koniec 2010 r. 82%.

Woda dostarczana jest ze studni głębinowych. Ujęcia wody i stacje uzdatniania znajdują się w miejscowościach:

- stacja uzdatniania wody Goszczanów,
- stacja uzdatniania wody Ziemięcín,
- stacja uzdatniania wody Sulmów,
- stacja uzdatniania wody Chlewo (w budowie 2012-2013 r.).

Obecnie eksploatowane są stacje w Goszczanowie o wydajności 54 m³/h, w Sulmowie o wydajności 15 m³/h i Ziemięcinie o wydajności 54 m³/h.

Wg danych GUS mimo utrzymującej się na tym samym poziomie procentowej liczby ludności korzystającej z wodociągów stopniowo wzrasta zużycie wody – od 2006 r. wzrosło o 6,1 m³.

Tabela 5. Ludność korzystająca z wodociągów i kanalizacji

Ludność korzystająca z wodociągów i kanalizacji	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem						
wodociąg	%	81,7	81,9	81,9	81,9	81,9
kanalizacja	%	5,6	5,6	5,8	5,8	10

Źródło: GUS

Na terenie gminy funkcjonuje jedna biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 110 dm³/dobę, wybudowana przy udziale środków europejskich (ZPORR). W 2010 r. oczyszczalnia obsługiwała już 600 osób, co w porównaniu do 430 osób z 2009 r. stanowi znaczący wzrost.

Stopniowo wzrasta długość sieci kanalizacyjnej, ilość podłączonych do niej gospodarstw oraz ilość odprowadzanych ścieków (dane GUS). W 2011 r. wg danych z UG ilość ścieków odprowadzonych wzrosła do 20 809 m³.

Tabela 6. Stan sieci kanalizacyjnej

Stan sieci kanalizacyjnej	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	2,6	2,6	3,3	3,3	6,4
Ścieki odprowadzone	m ³	4 650	12 203	11 991	11 912	17 367
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	324	323	335	332	566

Źródło: GUS

Gmina realizuje projekty dot. gospodarki wodno-ściekowej związane z budową kanalizacji sanitarnej z przyłączami do budynków mieszkalnych w Goszczanowie oraz przebudową i rozbudową obiektu stacji uzdatniania wody wraz z zespołem urządzeń infrastruktury technicznej, budową kanału wód nadosadowych w miejscowości Chlewo (PROW). W kolejnych latach planowane są inwestycje związane z budową przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.3.1.3 Gospodarka odpadami

Gmina Goszczanów jest członkiem Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”. Związek powstał w 1998 roku. Skupia obecnie 20 miast i gmin z województwa wielkopolskiego i łódzkiego na łącznym obszarze 2 tys. km², zamieszkanym przez ok. 320 tys. mieszkańców.

Celem działania Związku jest opracowanie i realizacja programu polegającego na kompleksowym i zgodnym z wymogami Unii Europejskiej rozwiązaniu problemu gospodarki odpadami komunalnymi. Kluczowym punktem programu jest stworzenie silnego centrum gospodarki odpadami poprzez budowę Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „ORLI STAW” w Prażuchach Nowych, gm. Ceków Kolonia. Zakład jest zlokalizowany na otoczonym lasami obszarze około 22 hektarów. Inwestorem, właścicielem terenu oraz użytkownikiem jest Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”.

Istotnym elementem systemu są zakłady odzysku i unieszkodliwiania odpadów, które ze względów ekonomicznych obsługiwać powinny powyżej 300 tys. mieszkańców. Takim zakładem jest Zakład Utylizacji i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Prażuchach Nowych. Budżet tej inwestycji znacznie przekracza możliwości finansowe samorządów zrzeszonych w Związku. Rozważając różne możliwości pozyskania finansowania złożono w dniu 11 lutego 2000 roku wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia z funduszu przedakcesyjnego ISPA. Po przejściu przez wniosek procedury akceptacyjnej, memorandum finansowe (dokument przyznający środki na współfinansowanie inwestycji) zostało w dniu 27 listopada 2002 roku podpisane przez Unię Europejską, a w dniu 18 lutego 2003 roku przez Rząd Polski.

Na terenie Gminy Goszczanów odbiorem odpadów w 2010 r. zajmowały się 3 jednostki. Wg danych GUS w latach 2006-2010 roczna ilość zmieszanych odpadów komunalnych odebranych wzrosła w Gminie Goszczanów ponad dwukrotnie (z 94 ton do 227 ton).

Brak danych ilościowych na temat prowadzenia na terenie gminy zbiórki selektywnej. Wg „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Goszczanów” od 2007 r. odpady komunalne powstające w gospodarstwach domowych oraz obiektach użyteczności publicznej i obsługi ludności gromadzone są selektywnie (w podziale na mokre i suche) i przekazywane są do ZUiUOK Orli Staw. Podobnie odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych zebrane selektywnie z terenu gminy powinny być przekazywane do ZUiUOK Orli Staw (gm. Ceków), gdzie będą przechowywane w magazynie czasowego składowania odpadów niebezpiecznych.

3.3.1.4 Energetyka

Energia elektryczna dostarczana jest do gminy dwiema liniami wyprowadzonymi ze stacji „Błaszki” oraz „Sieradz”. Istniejący system zasilania liniami 15 kV zaspokaja (wg danych PRL z 2004 r.) obecne i perspektywiczne potrzeby elektroenergetyczne, przy założeniu umiarkowanego tempa rozwoju gminy i standardowych przerw w dostarczaniu energii.

3.3.1.5 Ciepłownictwo

Na terenie gminy funkcjonują kotłownie całopalne oraz indywidualne piece gazowe na propan-butan, olejowe i energię elektryczną. Zasoby mieszkaniowe charakteryzują się niską wydajnością energetyczną budynków, a niski stan techniczny sprawia, że wydatki związane z bieżącym utrzymaniem wzrastają. W ramach najbliższych inwestycji w gminie przewidziano termomodernizację zespołu Szkół w Chlewie.

3.3.1.6 Gazownictwo

Na obszarze gminy brak sieci gazowej gazu ziemnego. Projektowane jest odejście Błaszki – Warta – Goszczanów wraz ze stacją redukcyjną w Goszczanowie od gazociągu przesyłowego DN 400 dla środkowej części dawnego województwa sieradzkiego relacji Kalisz – Sieradz.

3.3.1.7 Telekomunikacja

Przez teren gminy przebiega linia światłowodowa Błaszki – Goszczanów oraz korytarz teletransmisyjny Łódź / Zygry – Kalisz. Na terenie gminy istnieje możliwość świadczenia usług szerokopasmowego dostępu do Internetu (złącza TP SA) oraz działają prywatni dostawcy oferujący dostęp do Internetu drogą radiową. W Goszczanowie istnieje stacja telefonii komórkowej (Plus, Centertel). Projektuje się rozbudowę centrali. W związku z centralą jest możliwość świadczenia usług szerokopasmowych takich jak: ISDN, SDI, łącza dzierżawione. Planuje się w perspektywie (kilkuletniej) system radiowego dostępu.

3.3.2 Ochrona środowiska

Gmina Goszczanów położona jest poza szlakami przewozu materiałów niebezpiecznych, nie przebiegają przez jej teren rurociągi paliw płynnych ani gazociąg. Wg Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego z 2011 r. Gmina znajduje się również poza terenami zalewowymi.

Na terenie Gminy nie ma zakładów przemysłowych stanowiących istotne źródła zanieczyszczenia powietrza. Brak również dróg krajowych i wojewódzkich. Ruch na drogach powiatowych i gminnych jest niewielki i nie stanowi zagrożenia dla czystości powietrza. Zwiększonego stopnia zanieczyszczeń można się spodziewać w okresie grzewczym, w ośrodkach o skoncentrowanej zabudowie. Stan powietrza w Gminie jest dobry. Badania stanu powietrza przeprowadzane były dla całej strefy sieradzkiej w 2003 r. Strefa sieradzka sklasyfikowana została pod kątem ochrony zdrowia w kategorii A (poziom stężenie nieprzekraczający wartości dopuszczalnej) i B poziom stężenie powyżej wartości dopuszczalnej, lecz nieprzekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji), zaś pod kątem ochrony roślin w kategorii A.

Brak zakładów przemysłowych oraz sieci dróg krajowych i wojewódzkich ulokowanych na terenie gminy sprawiają, że mieszkańcy nie są narażeni na zbyt wysoki poziom hałasu.

Na terenie Gminy nie występuje zagrożenie promieniowaniem jonizującym. Jedynymi źródłami promieniowania jonizującego jest sieć wysokiego napięcia oraz stacja telefonii cyfrowej w Goszczanowie.

3.3.3 Infrastruktura społeczna

3.3.3.1 Edukacja

Na terenie Gminy funkcjonują 2 gimnazja, 4 szkoły podstawowe i 1 przedszkole. Najbliższe szkoły kształcące na poziomie średnim i zawodowym zlokalizowane są w Warcie i Liskowie. Zaplecze sportowe stanowią 2 sale gimnastyczne. W 2012 r. przewidziano budowę Orlika w Goszczanowie. Ponadto, w latach 2014-2020 zaplanowano budowę sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w

Goszczanowie i Kaszewie. Planowana jest również termomodernizacja Zespołu Szkół w Chlewie . Brak na terenie gminy zaplecza dla dzieci i młodzieży w postaci świetlic / klubów.

Tabela 7. Stopień komputeryzacji szkół

	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych	5	4	4
Uczniowie przypadający na 1 komputer w gimnazjach	18	19	18
Komputery z dostępem do Internetu w szkołach podstawowych	96	96	96
Komputery z dostępem do Internetu w gimnazjach	14	14	14

Źródło: GUS

Wg danych GUS zmniejszyła się w ostatnich latach liczba uczniów szkół podstawowych (z 433 w 2008 r. do 383 w 2011 r.) oraz gimnazjum (z 256 do 248). Wyniki testu gimnazjalnego i sprawdzianu szóstoklasistów plasują się na poziomie poniżej średniego i niskim.

Tabela 8. Wyniki testu gimnazjalistów, kwiecień 2011

	Goszczanów	Łódź	Średnia krajowa	Różnica [do krajowej]
Cz. humanistyczna	22,41	25,16	25,31	-2,9
Cz. matematyczno-przyrodnicza	20,75	23,81	23,63	-2,88

Źródło: OKE Łódź

Tabela 9. Wyniki testu 6-klasistów, kwiecień 2012

	Goszczanów	Łódź	Średnia krajowa	Różnica [do Łodzi]
Wynik ogólny	19,34	23,58	brak danych	-4,24

Źródło: OKE Łódź

W celu wyrównywania szans edukacyjnych Gmina realizowała projekty PO KL, które obejmowały m.in. utworzenie kół zainteresowań, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, wycieczki krajoznawcze, wyjazdy na pływalnie, obejmowanie dzieci najmłodszych edukacją przedszkolną.

Udział wydatków w budżecie na oświatę, które obejmują utrzymanie przedszkola, szkół oraz dowóz uczniów, przedstawia się następująco.

Tabela 10. Udział wydatków na edukację w budżecie

Wydatki na oświatę i wychowanie	2008	2009	2010	2011
zł	5 419 785,11	6 699 338,69	7 886 075,49	6 572 766,45
%	16,1%	14,4%	12,9%	10%

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Goszczanów

3.3.3.2 Opieka zdrowotna

Opiekę zdrowotną zapewniają mieszkańcom gminy niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej:

- NZOZ „Poradnia Medycyny Rodzinnej” w Goszczanowie (zatrudniający dwóch lekarzy: spec. medycyny rodzinnej internistę, spec. medycyny rodzinnej pediatrę oraz cztery pielęgniarki),
- NZOZ DENTICA w Goszczanowie (dwóch lekarzy dentystów, jedna higienistka stomatologiczna),
- NZOZ „Fizjoter” (dwóch magistrów fizjoterapii),
- Apteka Witaminka w Goszczanowie.

3.3.3.3 Pomoc społeczna

Na terenie Gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego działalność nakierowana jest na pomoc najuboższym, bezdomnym i chorym z terenu całej Gminy. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy osobom i rodzinom w ostatnich latach było bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo i alkoholizm. Według danych GUS udział beneficjentów pomocy społecznej w % ogółu ludności w 2010 r. wynosił 12,8%, co stanowi liczbę o dwa punkty wyższą niż liczba beneficjentów w całym powiecie sieradzkim.

Tabela 11. Świadczenia pomocy społecznej

	2009	2010	2011
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	424	371	345
Z powodu ubóstwa	288	205	46
Z powodu bezrobocia	104	102	101
Z powodu niepełnosprawności	12	10	11
Z powodu długotrwałej choroby	45	47	51
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	12	78	167
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	323	407	392
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	62	0	0

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej 2011

Wydatki na pomoc społeczną w budżecie Gminy przedstawiały się następująco:

- 2008 r. – 20,4% (2.967.985,91 zł),
- 2009 r. – 17,1% (2.647.861,27 zł),
- 2010 r. – 15,1% (2.683.801,08 zł).

Na rok 2012 zaplanowano wydatki w wysokości 2.840.796,05 zł oraz przebudowę budynku byłej szkoły na mieszkania chronione (przewidywany termin realizacji inwestycji – październik 2012 r.).

3.3.3.4 Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa

W Gminie Goszczanów brak jest posterunku policji. Instytucjami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe w Gminie Goszczanów są:

- Posterunek Policji w Warcie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chlewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Goszczanowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gawłowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kaszewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lipiczu Wsi,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Poniatowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sokołowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Waclawowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Waliszewicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wilczkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Tłomakowej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ziemięcinie.

Udział wydatków w budżecie gminy na bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową prezentuje się następująco:

- 2008 r. – 1,1%,
- 2009 r. – 1,2%,
- 2010 r. – 5,9%.

W Gminie działa 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, wśród nich OSP Goszczanów wyposażona w nowy ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy i należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zakup samochodu w 2010 r. dofinansowany został w ramach RPO WŁ.

Gminę Goszczanów obejmuje swoim zasięgiem działania Komisariat Policji w Warcie. Liczba wypadków i przestępstw w gminie pozostaje od kilku lat na podobnym poziomie.

Tabela 12. Wypadki i przestępstwa

	2009	2010	2011
Liczba wypadków	4	2	3
Liczba kolizji	20	16	22
Liczba przestępstw	22	22	23

Źródło: Komisariat Policji w Warcie

3.3.3.5 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy brak jest rozwiniętej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. W Goszczanowie (wg danych GOK) funkcjonują tylko trzy kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy Goszczanów (od 2001 r.),
- UKS Sokół Goszczanów,
- UKS Start.

W 2012 r. gmina zaplanowała realizację projektu polegającego na budowie kompleksu boisk sportowych Orlik oraz budowę sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Goszczanowie.

3.3.3.6 Kultura

Na terenie miejscowości Goszczanów działa od 1994 r. Gminny Ośrodek Kultury. Prowadzi on wielokierunkową działalność z zakresu upowszechniania kultury, edukacji artystycznej dzieci i młodzieży, ochrony dziedzictwa narodowego oraz realizuje zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu. Uczestnicy zajęć rozwijają swoje umiejętności plastyczne, artystyczno-teatralne, taneczne, muzyczne, redakcyjne w artystycznych kołach zainteresowań. Około 200 osób bierze udział w zajęciach odbywających się systematycznie w GOK. W ośrodku kultury działają zespoły artystyczne takie jak:

- Kapela ludowa „Znad Swędrni”,
- Zespół wokalny-taneczny „Znad Swędrni”,
- Młodzieżowy Zespół Artystyczny,
- Orkiestra dęta „Helikon”,
- Grupa taneczna „Stars”,
- Grupa taneczna „Złotka”.

Istotną dla funkcjonowania gminy instytucją jest również Gminna Biblioteka Publiczna, która rozpoczęła swą działalność w 1948 r. jako Gromadzka Biblioteka Publiczna. Działalność kulturalno-oświatowa biblioteki dotyczy licznych imprez czytelniczych, uczestnictwa w konkursach, spotkaniach z pisarzami. Organizowane są odczyty, lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz wystawy książek z okazji rocznic literackich. Biblioteka świadczy także usługi kserograficzne. Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej uzupełniają od 1993 roku utworzone na bazie dwóch filii biblioteki publiczno-szkolne w Chlewie, Kaszewie i Lipiczu.

Gminna Biblioteka Publiczna posiada 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

Na terenie gminy działają również organizacje pozarządowe animujące życie Gminy:

- Stowarzyszenie Pszczelarzy i Przyjaciół Pszczelarstwa,
- Stowarzyszenie KGW w Goszczanowie,

W celu poprawy jakości życia, zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców Gmina Goszczanów zaplanowała na 2013 r. realizację inwestycji związanej z przebudową strażnicy OSP na centrum edukacyjno – kulturalne. Projekt zostanie dofinansowany ze środków PROW.

3.4 Sfera gospodarcza

W poniższym rozdziale opisano bieżącą sytuację Gminy w zakresie przedsiębiorczości, wielkości i struktury podmiotów gospodarczych. W rozdziale znalazły się również informacje na temat wielkości i struktury znajdujących się na terenie Gminy gospodarstw rolnych. Zaprezentowano również informacje odnośnie atrakcyjności Gminy pod względem turystyki i rekreacji.

3.4.1 Przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych

W Gminie Goszczanów zarejestrowano 163 wpisy do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej dla Goszczanowa jako głównego miejsca wykonywania działalności przez przedsiębiorcę oraz 180 wpisów dla Goszczanowa jako miejsca zamieszkania przedsiębiorcy. Najwięcej podmiotów prowadzi działalność w zakresie sekcji G klasyfikacji PKD 2007, tj. handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów mechanicznych, włączając motocykle (36%) oraz w zakresie sekcji F, tj. budownictwa (28%) Ponadto, wiele spośród zarejestrowanych firm związanych jest z produkcją i przetwarzaniem surowców rolnych (ok.11%).

Tabela 13. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23
B	Górnictwo i wydobywanie	0
C	Przetwórstwo przemysłowe	54
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F	Budownictwo	198
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	255
H	Transport i gospodarka magazynowa	34
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8
J	Informacja i komunikacja	25
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	17
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	32
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
P	Edukacja	5
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	12

Źródło: GUS 2011

Największe przedsiębiorstwa działające na terenie gminy to instytucje prywatne i publiczne dające największe zatrudnienie:

- Kanadyjskie Domy- Zbigniew Szewczyk,
- ASTRUM – Gotex Krystyna Czarnek,
- Murarstwo – Jurek Grzelak,
- Ubojnia Wiktor – Jan Maciejewski,
- Bank Spółdzielczy w Goszczanowie,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,
- Urząd Pocztowy w Goszczanowie,
- Ośrodek Zdrowia w Goszczanowie,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy Goszczanów.

Gmina posiada 78,1 podmiotów gospodarczych na 10 tys. Mieszkańców, co plasuje ją na 11 miejscu w powiecie i 174 w województwie pod względem ilości podmiotów na 10 tys. mieszkańców.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2011 roku Gmina Goszczanów plasuje się na 2 miejscu w powiecie oraz na 17 miejscu w województwie pod względem środków pozyskanych z budżetu Unii Europejskiej w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Tabela 14. Środki pozyskane przez Gminę Goszczanów z Unii Europejskiej

Nazwa projektu	Dofinansowanie (PLN)	Czas realizacji
----------------	----------------------	-----------------

Nazwa projektu	Dofinansowanie (PLN)	Czas realizacji
Budowa Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Goszczanowie ZPO RR	1 001 739,07	2005-2006
Centrum kształcenia na odległość SPO RZL	50 000,00	2007-2008
Wszystko zaczyna się od marzeń PO KL	1 149 800,00	2007-2008
Różany Ogród PO KL	420 634,86	2009-2011
Dni Goszczanowa – festyn integracyjny PO KL	48 880,00	2010
Nowe kwalifikacje – prawo jazdy kat. C PO KL	49 990,00	2011
Budowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Goszczanowie PROW	788 832,00	2009-2010
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami do budynków mieszkalnych w Goszczanowie oraz przebudowa i rozbudowa obiektu stacji uzdatniania wody wraz z zespołem urządzeń infrastruktury technicznej oraz budowa kanału wód nasadowych na terenie położonym w miejscowości Chlewo PROW	2 886 701,00	2012-2013
Integracja i kultywowanie tradycji poprzez zorganizowanie święta plonów w Goszczanowie PROW	13 875,61	2010
Promocja dorobku artystycznego Gminy Goszczanów poprzez zorganizowanie imprezy integracyjnej Dni Goszczanowa PROW	8 546,79	2011
Rozbudowa i częściowa przebudowa istniejącej strażnicy OSP na centrum edukacyjno- kulturalne PROW	500 000,00	zaplanowano na 2013
Zagospodarowanie centrum miejscowości Goszczanów poprzez wykonanie placu zabaw, utwardzenie terenu z wyznaczeniem dojazdów i miejsc postojowych PROW	226 244,00	Zaplanowano na 2012-2014
Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego zachodniej części województwa łódzkiego poprzez zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego na użytek OSP Goszczanów RPO WŁ	723 044,00	2010

Nazwa projektu	Dofinansowanie (PLN)	Czas realizacji
Przebudowa i rozbudowa części budynku szkoły podstawowej na publiczne przedszkole RPO WŁ	2 001 290,00	2009-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Goszczanów

3.4.2 Rolnictwo

Obszar Gminy Goszczanów to głównie użytki rolne: 86% (10 391 ha), następnie użytki leśne: 6% (750 ha); nieużytki i pozostałe grunty stanowią 1160 ha powierzchni gminy. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 9,5 ha. Głównym kierunkiem produkcji jest uprawa zbóż, ziemniaków, warzyw, traw nasiennych oraz hodowla bydła i trzody chlewnej.

Wysoka kultura rolna miejscowych gospodarzy wraz z urodzajnymi glebami, korzystnym ukształtowaniem terenu i łagodnym klimatem sprzyja produkcji żywności o najwyższych parametrach jakościowych.

Tabela 15. Podział użytków rolnych

Rodzaj	Powierzchnia (ha)
Grunty ogółem	10 391
Grunty orne	8 744
Sady	38
Łąki	1 190
Pastwiska	419
Lasy i grunty leśne ogółem	750
Pozostałe grunty i nieużytki	1 160

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

Tabela 16. Struktura gospodarstw rolnych

Ogółem	1 095
do 1 ha włącznie	112
1 – 5 ha	257
5 – 10 ha	344
10 -15 ha	190
15 ha i więcej	192

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

Jak wskazują powyższe tabele, w Gminie największą powierzchnię zajmują grunty orne. Drugą co do wielkości powierzchnię zajmują łąki. Najmniejszą powierzchnię gruntów przeznaczonych pod uprawę zajmują sady. Ponadto, gospodarstwa znajdujące się na terenie gminy to gospodarstwa rozdrobnione. Zgodnie z danymi zawartymi w GUS największą grupę gospodarstw stanowią te do 5 ha powierzchni.

Głównym kierunkiem produkcji rolnej jest uprawa zbóż, ziemniaków, warzyw, traw nasiennych. W związku z rolniczym charakterem Gminy duży nacisk położony został na hodowlę bydła mlecznego oraz trzody chlewnej. Bydło mleczne stanowi ok. 40% całkowitej liczby bydła hodowanego na terenie Gminy Goszczanów.

3.4.3 Turystyka i rekreacja

Według danych z GUS Goszczanów znajduje się na 5 miejscu w powiecie sieradzkim oraz na 76 w województwie łódzkim pod względem ilości turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. Goszczanów pod względem ilości udzielonych noclegów w 2010 roku plasuje się również na 5 miejscu w powiecie oraz 77 w województwie.

Największymi atrakcjami turystycznymi na terenie Gminy są:

- kościół św. Marcina i Stanisława z 1666 roku,
- czerwony szlak "Powstańców 1863 r." o długości 52 km prowadzący Warty do Gruszczy,
- kaplica dworska w Świnicach Kaliskich z XVII w.,
- kościół parafialny pw. św. Benedykta w Chlewie z XVIII w.,
- zespół dworski w Stojanowie z XIX w.

Ponadto, na terenie Gminy napotkamy bogactwo flory i fauny. Przykładem takiego terenu są Lipickie Mokradła (zaliczone do obszaru NATURA 2000), gdzie występuje, bogata szata roślinna, stanowiąca miejsce schronienia, żerowania i rozrodu wielu gatunków zwierząt.

Gmina podejmuje również liczne działania, które służyć mają integracji mieszkańców, podniesieniu poczucia przynależności do wspólnoty, poszanowaniu środowiska naturalnego oraz kultywowaniu tradycji w regionie. Imprezy odbywające się cyklicznie to:

- Dni Goszczanowa – czerwiec,
- Gminne Święto Plonów – sierpień,
- Przegląd Teatralny szkolnych grup teatralnych – styczeń, maj,
- Polskie Ostatki – ostatni dzień karnawału,
- Happening Ekologiczny – kwiecień,
- Gminny Przegląd Piosenki – maj,
- Goszczanowska Żłota Jesień – październik / listopad,
- Gminne Spotkanie Wigilijne – grudzień.

3.4.4 Atrakcyjność inwestycyjna Gminy

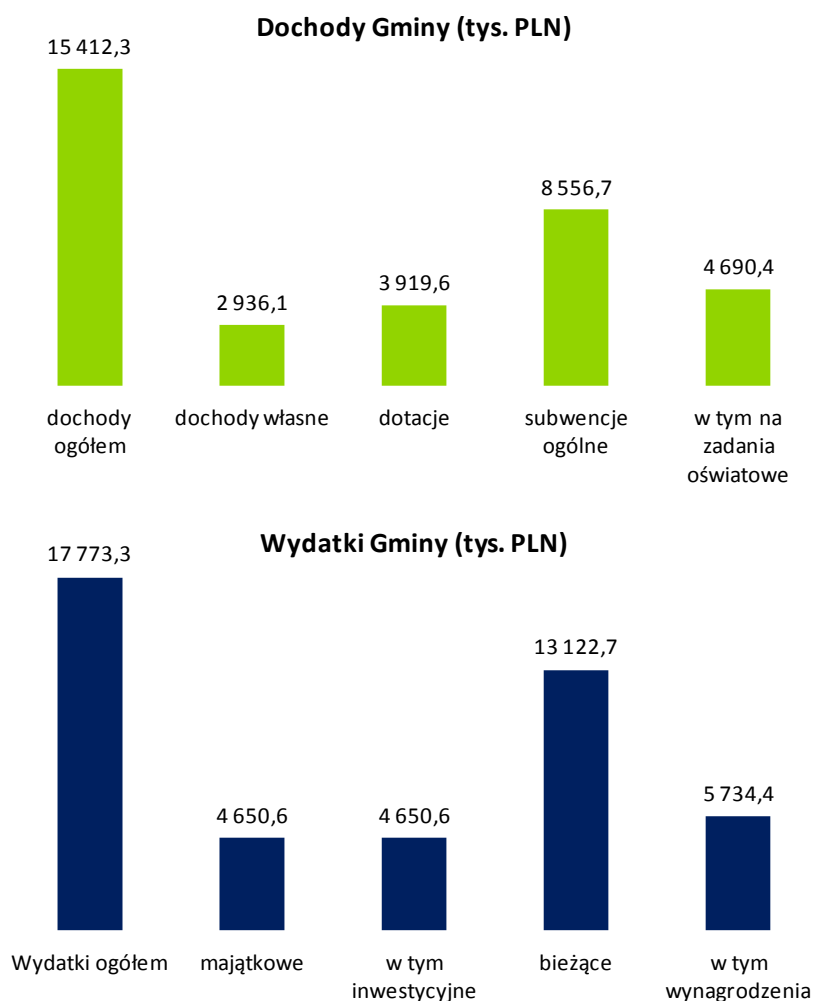
Gmina Goszczanów jest gminą wiejską, w której znaczna część mieszkańców zajmuje się rolnictwem. Na terenie Gminy nie rozwinęły się duże zakłady przemysłowe. Z jednej strony, umożliwia to zachowanie niezanieczyszczonego środowiska, z drugiej zaś strony – przyciągnięcie inwestorów do Goszczanowa jest w związku z tym utrudnione. Dodatkowe czynniki wpływające na niski potencjał przyciągania inwestycji to niski stan infrastruktury technicznej, zwłaszcza brak dużych dróg krajowych, brak oferty inwestycyjnej Gminy czy wyznaczonych terenów pod inwestycje oraz ograniczony lokalny rynek zbytu.

Szczegółowo sposoby podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy zostały omówione w dalszej części raportu.

3.4.5 Sytuacja finansowa Gminy

Poniższe zestawienie prezentuje wartości głównych źródeł dochodów i pozycji wydatków Gminy Goszczanów w roku 2010.

Wykres 6. Dochody i wydatki budżetu Gminy Goszczanów w 2010 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2010 roku dochody ogółem Gminy Goszczanów wyniosły 15,4 mln zł, natomiast wydatki ogółem 17,8 mln zł. Ponad 50% dochodów uzyskanych przez Gminę Goszczanów w 2010 r. pochodziło z subwencji. Co tyczy się wydatków Gminy, środki będące w jej posiadaniu w 2010 r. były przede wszystkim wydawane na cele bieżące (ok. 74% ogółu wydatków). Wydatki Gminy na inwestycje wyniosły w 2010 r. nieco ponad 4,6 mln PLN.

Tabela 17. Dochody budżetu Gminy według działów w latach 2008 – 2010 (w %)

	2008	2009	2010
Rolnictwo i łowiectwo	3,5	5,0	4,4
Transport i łączność	-	-	0,1
Gospodarka mieszkaniowa	1,3	0,7	0,6
Administracja publiczna	0,8	0,7	0,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0	0,0	4,8
Różne rozliczenia	51,5	58,7	55,9
Oświata i wychowanie	1,5	1,1	2,1
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	17,1	15,9	14,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,7	0,7	0,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6,6	0,2	0,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	0,0	0,1
Kultura fizyczna i sport	-	-	-
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	13,5	13,6	11,5
Pozostałe	3,4	3,4	3,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 18. Wydatki budżetu Gminy według działów w latach 2008 – 2010 (w %)

	2008	2009	2010
Rolnictwo i łowiectwo	3,3	3,4	10,1
Transport i łączność	20,2	5,2	7,9
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,1	0,2
Administracja publiczna	9,4	9,7	8,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,1	1,2	5,9
Różne rozliczenia	-	11,6	-
Oświata i wychowanie	37,3	43,4	44,4
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	20,4	17,1	15,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,7	0,7	0,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,7	1,8	1,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,0	2,2	2,0
Kultura fizyczna i sport	0,0	0,0	0,0

	2008	2009	2010
Działalność usługowa	0,1	0,2	0,1
Ochrona zdrowia	0,3	0,3	0,3
Pozostałe	2,3	3,0	3,2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Jak wynika z danych GUS, najwyższy udział w dochodach Gminy w roku 2010, wynosząca ponad 50% ogółu dochodów, miała pozycja „różne rozliczenia”. W wydatkach Gminy w 2010 r. główny udział miały działania związane z oświatą i pomocą społeczną, które łącznie przekraczały 50% ogółu wartości wydatków w tym roku.

3.5 Analiza SWOT

3.5.1 Zasoby Gminy

Tabela 19. Analiza SWOT zasobów Gminy

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none">• walory przyrodnicze – czyste środowisko,• Natura 2000 – Lipickie Mokradła,• wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym,• urodzajne gleby nadające się pod różnego rodzaju uprawy,• wysoka kultura rolna.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost liczby bezrobotnych,• spadek ogólnej liczby ludności,• słabo rozwinięte postawy przedsiębiorcze wśród mieszkańców,• niski poziom wyników szkolnych młodzieży mieszkającej na terenie Gminy.
<i>Szanse</i>	<i>Wyzwania</i>
<ul style="list-style-type: none">• bliskość zbiornika Jeziorsko – tworzenie taniej bazy noclegowej,• stworzenie imprez sezonowych,• współpraca z innymi gminami zlokalizowanymi wokół zbiornika Jeziorsko.	<ul style="list-style-type: none">• niska dochodowość produkcji rolnej,• właściwe wykorzystanie potencjału obszaru Natura 2000,• rozwinięcie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

3.5.2 Zagospodarowanie przestrzenne

Tabela 20. Analiza SWOT- zagospodarowanie przestrzenne

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none"> • inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej, • bardzo dobry stan zwodociągowania obszaru Gminy, • inwestycje w remonty dróg, Stacje Uzdatniania Wody. 	<ul style="list-style-type: none"> • słabe połączenia komunikacyjne – brak dobrego połączenia z Łodzią, • niedostateczny stan infrastruktury drogowej • niedostateczny stopień rozwoju infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, kulturowej (brak świetlic, sal gimnastycznych, boisk) • utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej.
<i>Szanse</i>	<i>Wyzwania</i>
<ul style="list-style-type: none"> • położenie – bliskość Jeziorska, autostrada A2, • rozwój ośrodków sąsiednich (np. Jeziorska) – potencjalny napływ turystów na teren Gminy, • rozwój sieci gazowej, • rozwój sieci telekomunikacyjnej, • współpraca z sąsiednimi gminami, np. w zakresie utrzymania czystości w Gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie na obrzeżach województwa, • konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, • trudności z pozyskiwaniem środków na inwestycje.

Źródło: Opracowanie własne

3.5.3 Sfera gospodarcza

Tabela 21. Analiza SWOT – strefa gospodarcza

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none">• przyroda sprzyjająca rozwojowi turystyki niskobudżetowej.	<ul style="list-style-type: none">• rozdrobnienie gospodarstw,• brak oferty inwestycyjnej,• brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych,• infrastruktura drogowa, rekreacyjna.
<i>Szanse</i>	<i>Wyzwania</i>
<ul style="list-style-type: none">• tworzenie grup producenckich,• potencjał związany z rolnictwem oraz nieskażone środowisko szansą na rozwój produktów ekologicznych,• przyciągnięcie inwestorów, przedsiębiorców,• rozwój turystyki (głównie agroturystyki),• współpraca z większymi gminami z powiatu i województwa.	<ul style="list-style-type: none">• obszar Natura 2000 i wynikające z jego występowania ograniczenia inwestycyjne,• rozwój sieci internetowej,• trudności z pozyskiwaniem inwestorów ze względu na położenie Gminy na obrzeżach województwa.

Źródło: Opracowanie własne

3.6 Wyniki sondażu społecznego

3.6.1 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na mieszkańcach Gminy

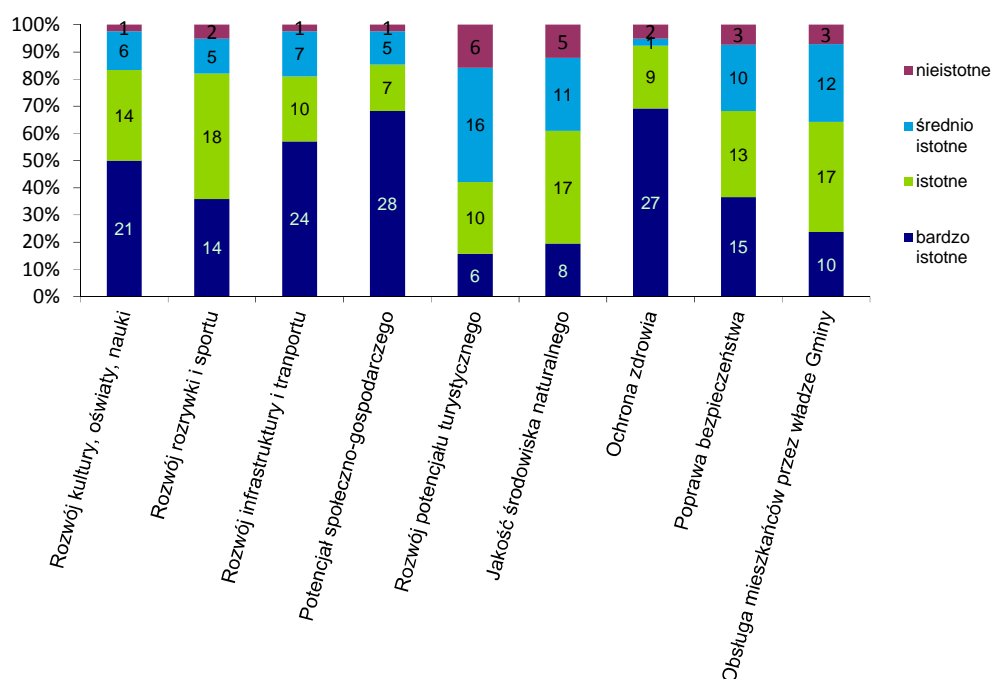
Badanie przeprowadzone zostało w dniach 02-03.06.2012 r. Kwestionariusze wypełniło 46 mieszkańców Gminy Goszczanów.

Mieszkańcy poproszeni w pyt. 1 o określenie priorytetowych obszarów działań władz Gminy w najbliższych latach oceniali każdy z nich stosując skalę od „bardzo istotny” do „nieistotny”. Respondenci mieli do wyboru dziewięć predefiniowanych obszarów:

1. Rozwój kultury, oświaty i nauki
2. Rozwój rozrywki i sportu
3. Rozwój infrastruktury i transportu
4. Rozwój potencjału społeczno – gospodarczego
5. Rozwój potencjału turystycznego
6. Poprawa jakości środowiska naturalnego
7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia
8. Poprawa bezpieczeństwa
9. Poprawa jakości obsługi mieszkańców przez władze Gminy.

Odpowiedzi udzielane przez mieszkańców Gminy ilustruje poniższy wykres:

Wykres 7. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

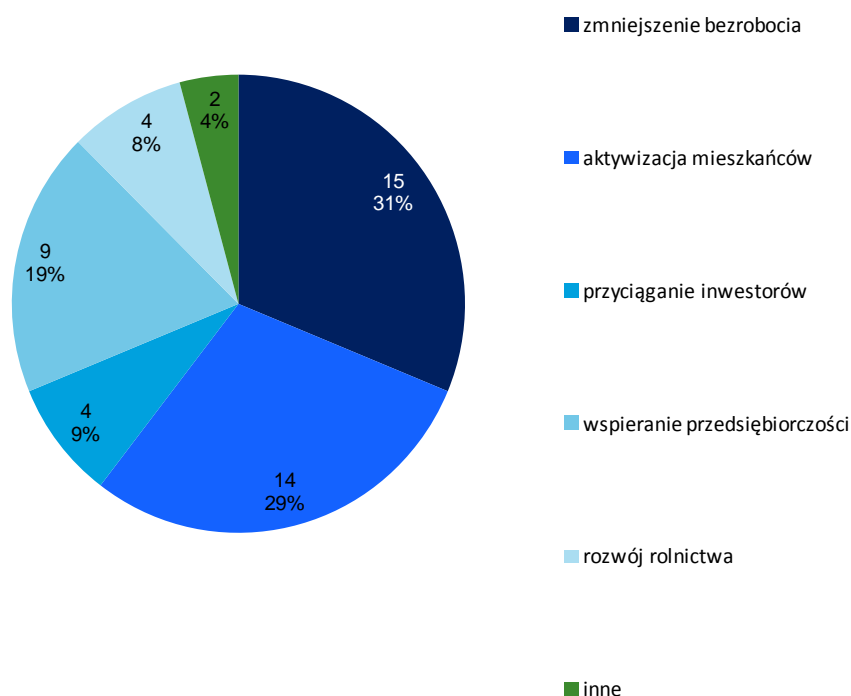
Celem drugiego pytania było przypisanie przez respondentów każdemu z wcześniej wymienionych obszarów najważniejszych inicjatyw, które ich zdaniem powinny zostać podjęte przez Gminę.

Najbardziej istotnym dla ankietowanych obszarem, który powinien stanowić priorytet dla władz Gminy na najbliższe lata jest rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, za którym opowiedziało się 61% ankietowanych (odpowiedź: bardzo istotne).

W ramach tego obszaru najczęściej wymieniano potrzebę:

- zmniejszenia bezrobocia – 27% wskazań,
- działań aktywizujących mieszkańców – 25% wskazań,
- działań wspierających rozwój przedsiębiorczości – 16% wskazań.

Wykres 8. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego w Gminie (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

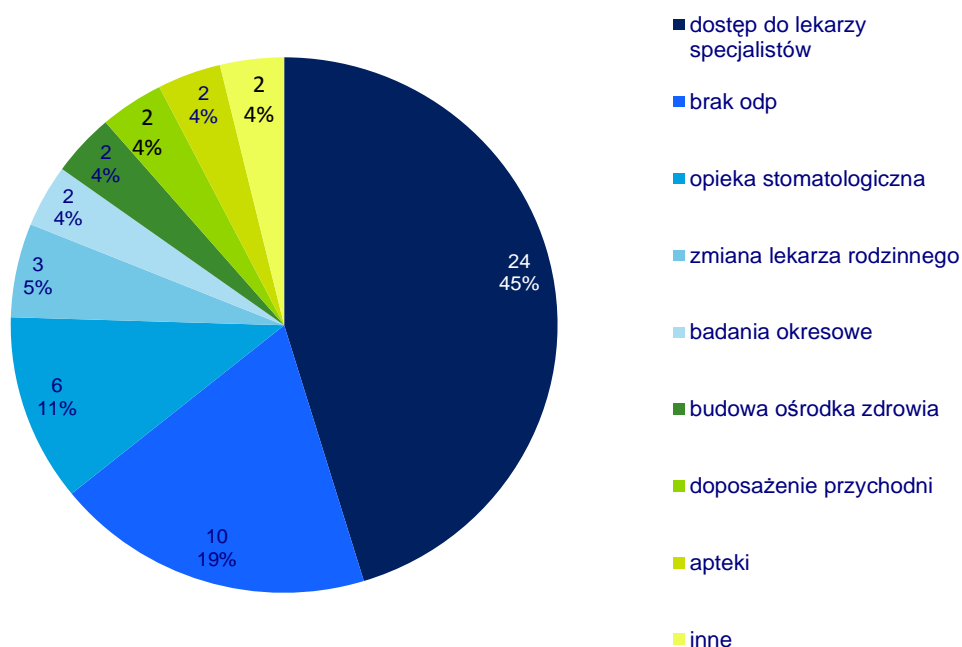
Respondenci zwracali uwagę, że władze Gminy powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia bezrobocia na terenie Goszczanowa. W ankietach pisano ogólnie o konieczności tworzenia nowych miejsc pracy, proponowano budowę zakładów, rozwój prac interwencyjnych. Respondenci podkreślali, że istotna jest aktywizacja mieszkańców Gminy (szczególnie osób bezrobotnych), m.in. poprzez odpowiednie szkolenia i kursy zwiększające ich kompetencje zawodowe i szanse na rynku pracy. Władze Gminy powinny, wg ankietowanych, zachęcać do rozpoczynania własnej działalności gospodarczej – oferować dofinansowania i szkolenia dla młodych przedsiębiorców, tak aby zatrzymać ich w gminie. Kolejnym krokiem wg mieszkańców są działania

nakierowane na przyciągnięcie na teren Gminy inwestorów – zachęty, np. w postaci ulg podatkowych. Anketowani zwracali uwagę na szansę, jaką może być ciągły rozwój rolnictwa oraz agroturystyki i kultywowanie dawnych zawodów rzemieślniczych.

Drugim najistotniejszym dla anketowanych osób obszarem jest „Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia” – 59% wskazań. Tutaj najczęściej wymieniano działania związane z:

- dostępem do lekarzy specjalistów – 45% wskazań
- dostępem do opieki stomatologicznej – 11% wskazań,
- zmianą osoby lekarza rodzinnego – 5% wskazań.

Wykres 9. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości systemu ochrony zdrowia w Gminie (w opinii mieszkańców)

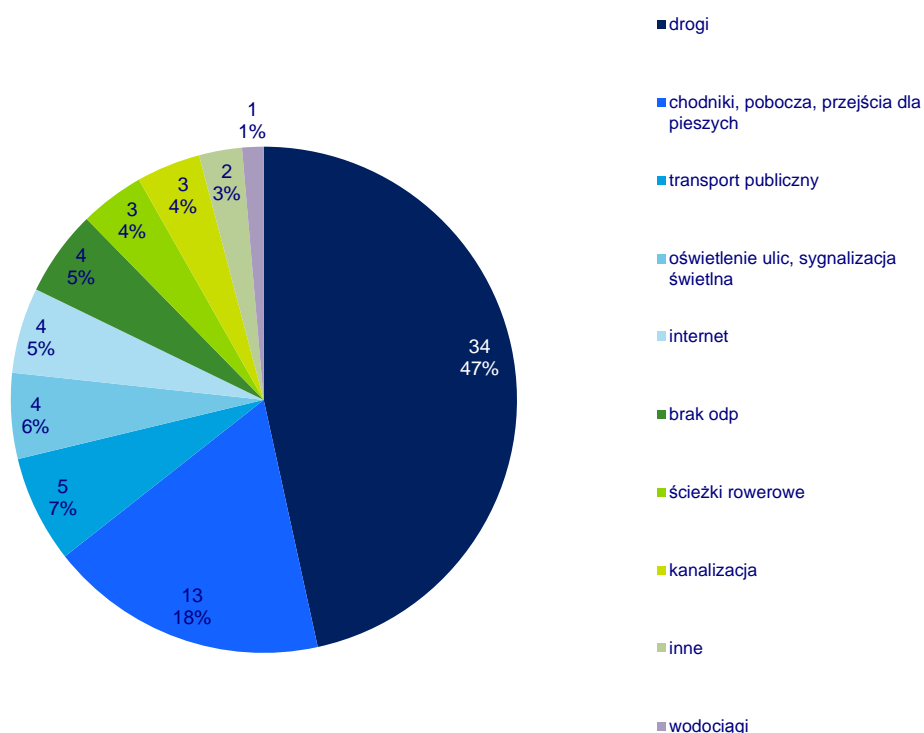
Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy przede wszystkim podkreślali, że należy zwiększyć liczbę lekarzy oraz dostęp do lekarzy specjalistów (w ramach NFZ). Proponowano organizację badań okresowych i cyklicznych (np. miesięcznych) konsultacji z dyżurującymi wówczas w ośrodku zdrowia specjalistami. Szczególnie istotna jest dla anketowanych opieka stomatologiczna, ale zwracano również uwagę na potrzebę całodobowego dostępu do lekarza ogólnego (proponowano, aby można się było do niego zgłaszać w miejscu jego zamieszkania). W ankietach zgłaszano potrzebę budowy ośrodka zdrowia, a także dofinansowanie zakupu nowoczesnego sprzętu w istniejącej przychodni. Pojawiały się również pojedyncze głosy wskazujące na potrzebę otwarcia nowych aptek na terenie gminy.

Trzecim najważniejszym obszarem, na którym powinna skupić swoje działania Gmina jest wg ankietowanych „Rozwój infrastruktury i transportu” – 52% wskazań. Wśród działań kluczowych, jakie władze Gminy powinny, zdaniem ankietowanych, podjąć w tym obszarze najczęściej pojawiały się głosy mówiące o konieczności:

- polepszenia stanu dróg – 47% wskazań,
- zadbania o stan chodników, poboczy – 18% wskazań,
- rozwoju transportu publicznego – 7% wskazań.

Wykres 10. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju infrastruktury i transportu w Gminie (w opinii mieszkańców)

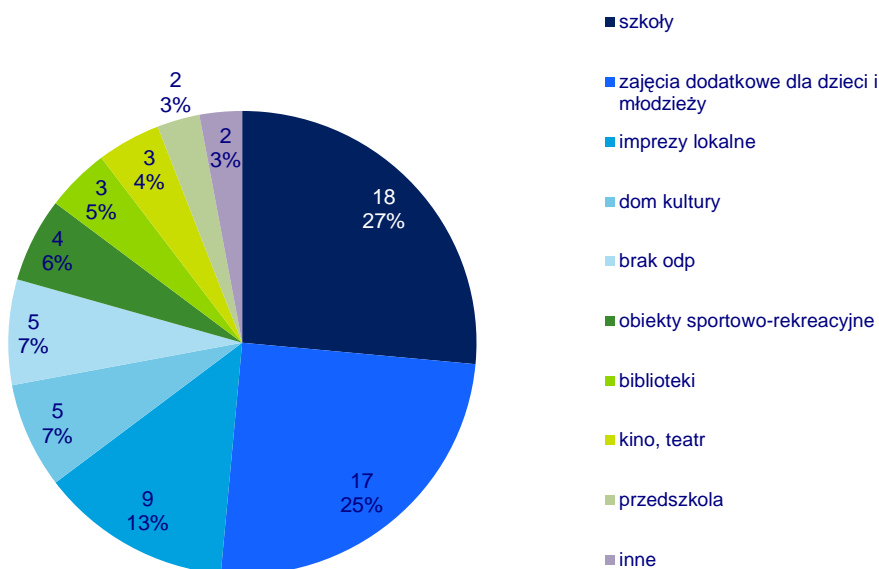
Źródło: Opracowanie własne

Mówiąc o działaniach dotyczących konieczności poprawy stanu dróg wskazywano na potrzebę rozwoju sieci dróg gminnych i powiatowych, ale także remontu już istniejących, utwardzania dróg w małych miejscowościach, dbałości o odśnieżanie i odprowadzenie wody z ulic. Zwracano uwagę na konieczność budowy poboczy, chodników oraz zwiększenia ilości przejść dla pieszych, a także wprowadzenie sygnalizacji świetlnej (zwłaszcza w okolicach szkół) i oświetlenia ulic. Mając na uwadze bezpieczeństwo poruszania się po Gminie ankietowani wspominali też o potrzebie budowy ścieżek rowerowych, naprawie mostów. Istotna dla mieszkańców jest również możliwość dojazdu do innych ośrodków miejskich – postulowano rozwinięcie sieci połączeń PKS (zwłaszcza w weekendy). Respondenci uważają również, że Gmina powinna kontynuować działania związane z rozwojem kanalizacji oraz wodociągów, a także powinna umożliwić korzystanie z Internetu.

Czwarty pod względem ważności jest wg respondentów obszar „Rozwoju kultury, oświaty i nauki”. Wśród inicjatyw, jakie powinna podjąć Gmina w tym aspekcie, ankietowani najczęściej wymieniali:

- rozwój szkolnictwa – 27% wskazań,
- zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży – 25% wskazań,
- organizowanie imprez lokalnych – 13% wskazań.

Wykres 11. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju kultury, oświaty i nauki w Gminie (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

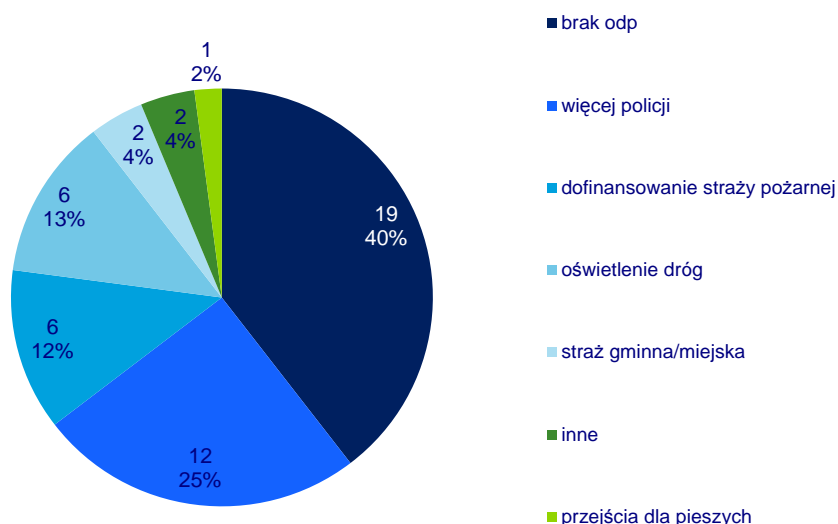
Głosy respondentów związane z rozwojem kultury i nauki dotyczyły głównie szkolnictwa. Mieszkańcy w ankietach zwracają uwagę, że należy zaprzestać likwidacji ośrodków szkolnych oraz podjąć działania związane z remontowaniem istniejących budynków. Wg respondentów Gmina powinna podjąć działania w kierunku podniesienia poziomu nauczania (zatrudnienie kompetentnej kadry, autorskie programy nauczania) oraz umożliwić kształcenie na poziomie średnim. Istotne dla ankietowanych są inicjatywy zachęcające młodzież do dalszej nauki (np. stypendia). Ważną rolę w rozwoju dzieci i młodzieży odegrać mogą również zajęcia pozalekcyjne – respondenci wskazywali tu na potrzebę tworzenia kół naukowych, zainteresowań oraz na podjęcie działań ukierunkowanych na integrowanie młodych ludzi z terenu całej Gminy. Potrzeba integracji pojawiła się także w głosach dotyczących organizacji większej liczby imprez lokalnych oraz lepszego ich promowania (np. Dni Goszczanowa).

Ankietowani obok konieczności tworzenia przedszkola, budowy boisk, placów zabaw dla dzieci wymieniali również potrzebę stworzenia domu kultury, kina i teatru.

Na piątym miejscu pod względem istotności dla ankietowanych plasuje się obszar „Poprawy bezpieczeństwa” – 33% wskazań. Respondenci najczęściej wymieniali tutaj działania związane z:

- zwiększeniem liczby policji – 25% wskazań,
- dofinansowaniem straży pożarnej – 12% wskazań,
- oświetleniem dróg i ulic – 12% wskazań.

Wykres 12. Obszary priorytetowe w ramach poprawy bezpieczeństwa w Gminie (w opinii mieszkańców)

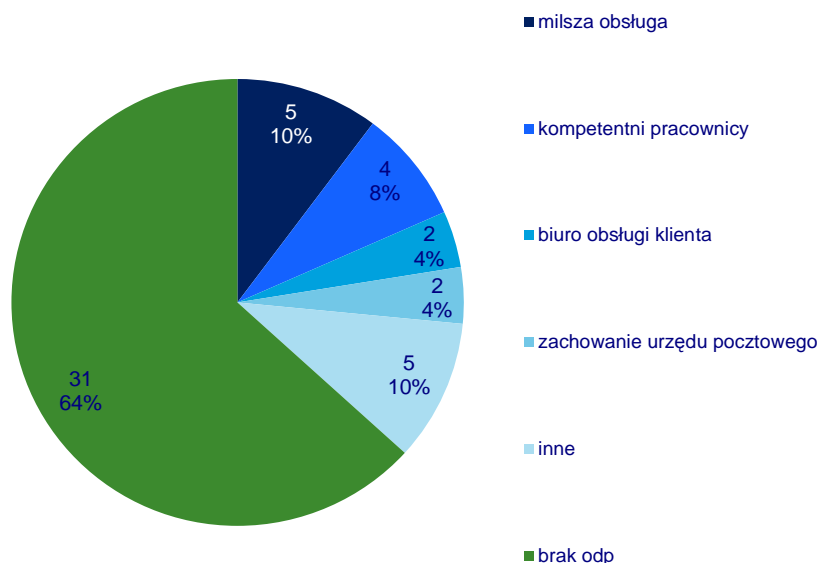
Źródło: Opracowanie własne

W wypowiedziach na temat działań, jakie Gmina powinna podjąć w obszarze poprawy bezpieczeństwa najczęściej pojawiały się głosy dot. braku odpowiedniej liczby patroli policyjnych – w ankietach proponowano przywrócenie posterunku policji na terenie gminy (obecnie Goszczanów podlega komisariatowi policji w Warcie) lub utworzenie instytucji straży gminnej. Ankietowani uznali również, że istotne dla bezpieczeństwa gminy jest utworzenie zawodowej straży pożarnej oraz dofinansowanie istniejących już jednostek OSP. Ponownie pojawiły się głosy dot. dbałości o bezpieczeństwo na drogach – oświetlenie dróg i poboczy (zwłaszcza na wsi), budowa chodników, bezpieczne przejścia dla pieszych. Jeden z ankietowanych zwrócił uwagę na problem zbyt długiego czasu dojazdu karetki do pacjenta w Gminie.

Na szóstym miejscu pod względem liczby respondentów, którzy uznali dany obszar za najistotniejszy znajduje się „Rozwój rozrywki i sportu” – 31% wskazań. W ramach tego obszaru najczęściej pojawiały się odpowiedzi dotyczące:

- budowy boisk – 25% wskazań,
- organizacji imprez sportowych – 11% wskazań,

Wykres 14. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości obsługi mieszkańców przez władze w Gminie (w opinii mieszkańców)

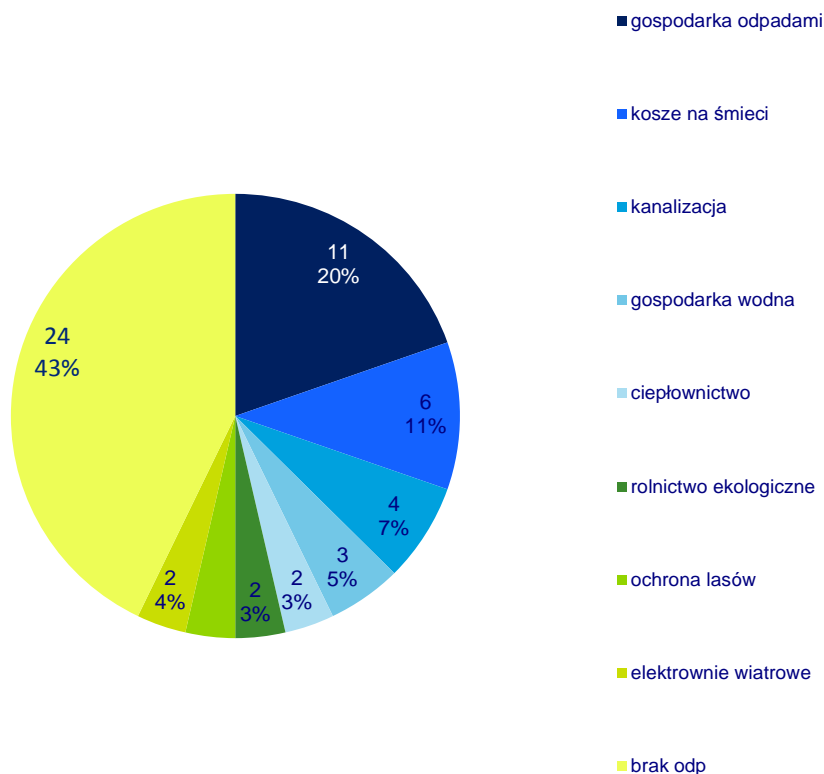
Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani podkreślali, że Gmina powinna podjąć inicjatywy zmierzające do zwiększania kompetencji swoich urzędników, bardziej życzliwego traktowania petentów. Zaproponowano utworzenie w Urzędzie Gminy Biura Obsługi Klienta oraz wprowadzenie w urzędzie sobotniego 2-godzinnego dyżuru pracy. W ankietach pojawiły się również głosy dot. potrzeby utrzymania funkcjonowania urzędu pocztowego, konsultowania decyzji dot. gminy z jej mieszkańcami i zadbania o organizację miejsc spędzania wolnego czasu dla młodzieży.

Na przedostatnim miejscu listy najbardziej istotnych obszarów priorytetowych dla rozwoju Gminy mieszkańcy umieścili „Poprawę jakości środowiska naturalnego”. W obszarze tym najczęściej pojawiającymi się głosami były:

- usprawnienie gospodarki odpadami – 20% wskazań,
- zwiększenie liczby koszy na śmieci – 11% wskazań,
- rozwój sieci kanalizacyjnej – 7% wskazań.

Wykres 15. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości środowiska naturalnego w Gminie (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

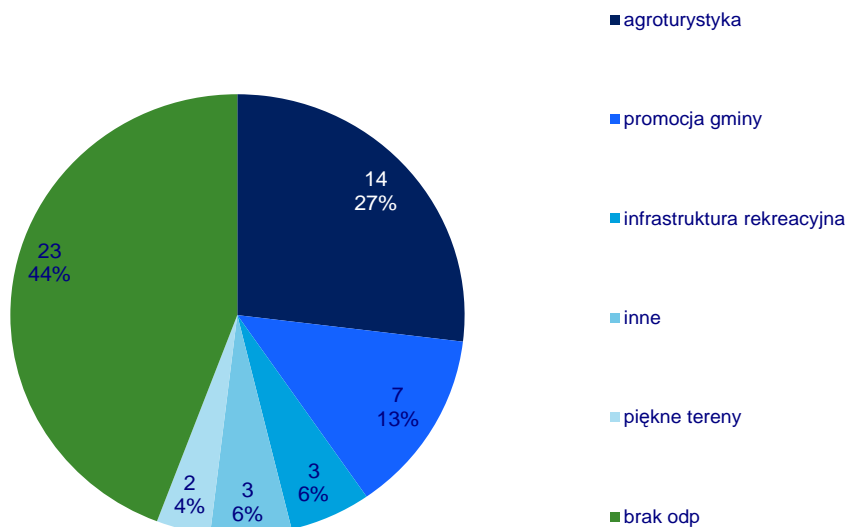
Najczęściej pojawiały się głosy za usprawnieniem zbiórki odpadów na terenie Gminy– szczególnie koncentrując się na likwidacji dzikich wysypisk oraz segregacji odpadów. Respondenci zwracali uwagę na niewystarczającą ilość koszy na śmieci. Gmina powinna kontynuować rozwój sieci kanalizacyjnej oraz podejmować działania związane z oczyszczaniem rzek i budową zbiornika retencyjnego.

Wg ankietowanych należy propagować postawy ekologiczne wśród dzieci i dorosłych (np. selektywna zbiórka odpadów, akcje wymiany „śmieci” AGD na sadzonki roślin), zachęcać rolników do produkcji ekologicznej, rozwijać elektrownie wiatrowe oraz ograniczać emisje spalin.

Za najmniej istotny dla Gminy uznano obszar związany z „Rozwojem potencjału turystycznego”. W ramach tego obszaru ankietowani najczęściej przytaczali inicjatywy związane z:

- agroturystyką – 27% wskazań,
- promocją gminy – 13% wskazań,
- infrastrukturą rekreacyjną – 6% wskazań.

Wykres 16. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału turystycznego w Gminie (w opinii mieszkańców)

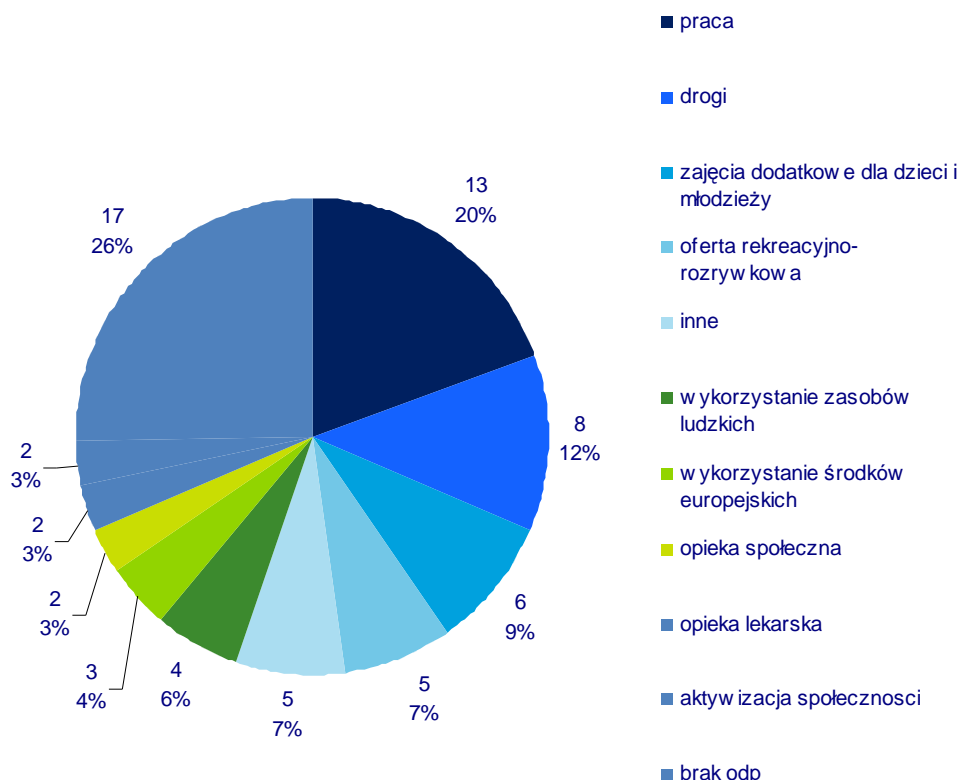
Źródło: Opracowanie własne

W wypowiedziach na temat działań, jakie władza powinna podejmować ankietowani najczęściej wskazywali na propagowanie idei agroturystyki – zachęcanie rolników do zakładania gospodarstw agroturystycznych, np. poprzez organizowanie szkoleń związanych z tą tematyką. Gmina wg respondentów ma duży potencjał w postaci pięknych terenów nadających się np. do turystyki konnej, ale brak jej zaplecza rekreacyjnego. W ankietach zgłoszono potrzebę budowy ścieżek rowerowych, udostępnienie do zwiedzania turystom wszystkich miejscowych zabytków oraz poprawy wyglądu Goszczanowa. Respondenci uznali również, że większy nacisk położony powinien być na promocję gminy m.in. poprzez usprawnienie strony WWW, wydanie folderu z atrakcjami turystycznymi Goszczanowa. Wśród innych pomysłów na rozwój turystyki i promocję pojawiła się propozycja akcji wakacyjnej wymiany dzieci z Gminy Goszczanów i dzieci z miasta.

W pytaniu trzecim ankietowaniu mieszkańcy Gminy mieli możliwość wskazania trzech inicjatyw, jakie ich zdaniem powinna podjąć władza w celu ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy efektywności funkcjonowania gminy. Respondenci najczęściej wymieniali:

- zmniejszenie bezrobocia – 19% wskazań,
- poprawę stanu dróg – 12% wskazań,
- ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży – 9% wskazań.

Wykres 17. Główne inicjatywy władz Gminy dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Respondenci podkreślali, że Gmina przede wszystkim powinna podejmować działania w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy, co zapobiegać będzie ubożeniu społeczności lokalnej oraz emigracji młodych ludzi do większych ośrodków miejskich i za granicę.

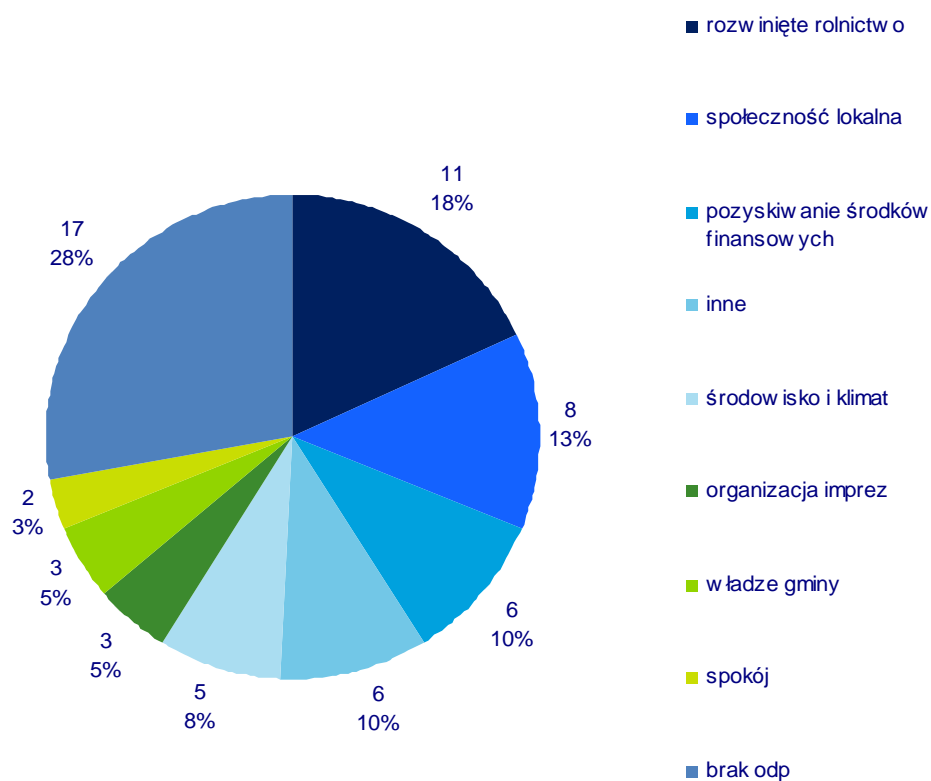
Gmina powinna promować i ułatwiać otwieranie własnej działalności gospodarczej oraz przyciągać inwestorów i starać się o dotacje ze środków europejskich. Ankietowani przywiązują dużą wagę do oferty dla dzieci i młodzieży – ich zdaniem Gmina powinna zaangażować się w organizację zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych również w okresie wakacyjnym, inwestować w ich rozwój intelektualny (np. stypendia dla zdolnych uczniów). Istotną kwestią dla ankietowanych mieszkańców Gminy jest rozbudowa sieci dróg oraz ich remonty, budowa oczyszczalni ścieków, dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej oraz wymieniany już wcześniej dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej.

W czwartym pytaniu mieszkańcy wymieniali mocne i słabe strony swojej Gminy. Jako kluczowe mocne strony Gminy najczęściej pojawiały się głosy dot.:

- dobrze rozwiniętego rolnictwa – 18% wskazań,
- społeczności lokalnej – 13% wskazań,
- pozyskiwania środków finansowych – 10% wskazań.

Wg ankietowanych atutami gminy są również: środowisko naturalne i klimat, brak hałasu i spokój. Mieszkańcy wymieniali tu również dobre funkcjonowanie władz Gminy (szczególnie wójta) oraz poprawiający się stan dróg i poziom imprez lokalnych. Odnotowano tylko jeden głos stwierdzający, że Goszczanów nie ma żadnych mocnych stron.

Wykres 18. Mocne strony Gminy (w opinii mieszkańców)

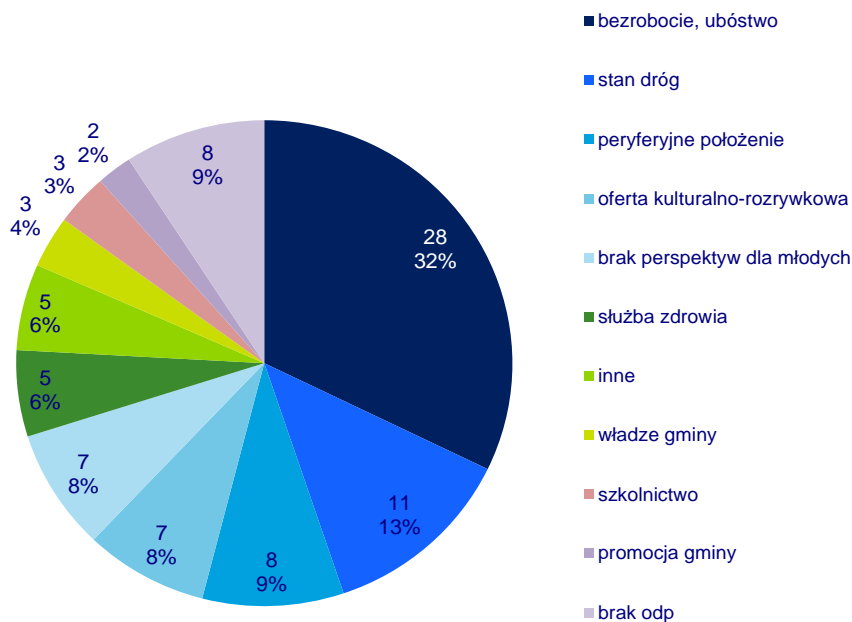

Źródło: opracowanie własne

W wypowiedziach respondentów na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiały się głosy dot.:

- braku pracy i ubóstwa – 32% wskazań,
- stanu dróg lokalnych – 13% wskazań,
- peryferyjnego położenia Gminy (słabość połączeń komunikacyjnych) – 9% wskazań.

Wykres 19. Słabe strony Gminy (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci zwracali również uwagę na wymieniany już wcześniej problem braku specjalistycznej opieki lekarskiej w Gminie, niski poziom szkolnictwa oraz brak oferty kulturalno-rozrywkowej (w tym oferty dla młodzieży). W połączeniu z brakiem pracy i słabością komunikacji publicznej sprzyja to ucieczce ludzi młodych z Gminy do większych ośrodków miejskich. Wśród słabych stron Gminy wymieniono również trzykrotnie jej władze oraz ogólnie „słaby rozwój” i „małe pieniądze własne Gminy”.

W pytaniu piątym respondenci mogli podzielić się swoją wizją Gminy w przyszłości. Skorzystało z tej możliwości 27 osób, z których 18 postrzega przyszłość Gminy pozytywnie.

Ankietowani mają nadzieję, że w przyszłości w Goszczanowie znajdą się miejsca pracy dla ludzi młodych (rozwinię się agroturystyka, zakłady przetwórstwa spożywczego, przemysł ceramiczny – cegły silikatowe). Wyremontowane zostaną drogi, rozwinie się komunikacja z większymi ośrodkami. Pojawią się miejsca w których można spędzać wolny czas i odpocząć. Gmina stanie się bardziej czysta i zadbane, zaczną przyciągać inwestorów. Młodzież będzie miała dostęp do szkolnictwa na dobrym poziomie (w tym do szkolnictwa ponadgimnazjalnego). Mają nadzieję, że Gmina będzie się prężnie rozwijać: „Przykładem może być Uniejów – otwieranie basenów, budowa zbiornika wodnego; za 8 lat chciałabym, aby coś się zmieniło w naszej Gminie, abyśmy mieli pracę, dzieci – basen, boisko sportowe, młodzież – halę do gry w siatkę czy koszykówkę”.

Dziwiewięciu ankietowanych uznało, że nie zmieni się nic lub niewiele – młodzi ludzie w większości wyjadą do większych miast.

3.6.2 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na kluczowych reprezentantach społecznych Gminy

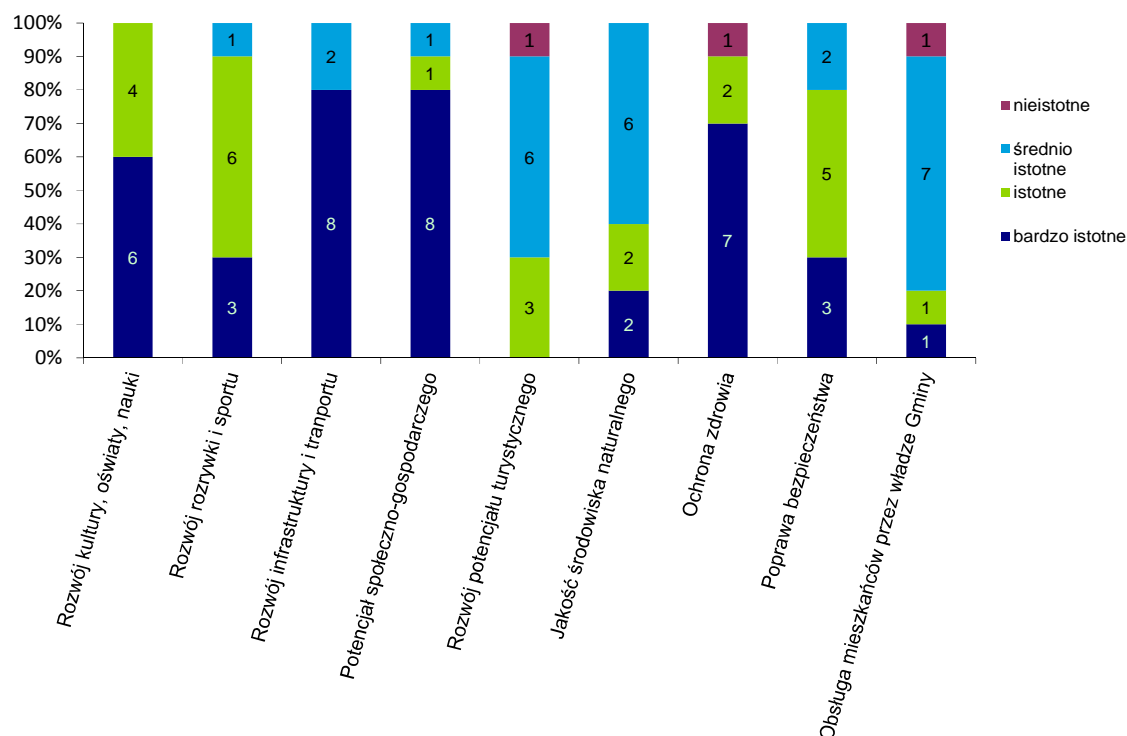
Spośród ankiet dla przedstawicieli Gminy (sołtysów, radnych, dyrektorów szkół, reprezentantów lokalnych NGO i urzędników) wypełnionych zostało 10 kwestionariuszy. W badaniu wzięli udział:

- radni (3) i sołtysi (3)
- przedstawiciele oświaty (2)
- przedstawiciele przedsiębiorców (2).

Na wykresie poniżej przedstawiono jak istotny, wg oceny respondentów, powinien być dla władz Gminy rozwój w następujących obszarach:

- Obszar 1 (Rozwój kultury, oświaty i nauki),
- Obszar 2 (Rozwój rozrywki i sportu),
- Obszar 3 (Rozwój infrastruktury i transportu),
- Obszar 4 (Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego),
- Obszar 5 (Rozwój potencjału turystycznego),
- Obszar 6 (Poprawa jakości środowiska naturalnego),
- Obszar 7 (Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia),
- Obszar 8 (Poprawa bezpieczeństwa),
- Obszar 9 (Poprawa jakości obsługi mieszkańców przez władze gminy).

Wykres 20. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii głównych interesariuszy)

Źródło: Opracowanie własne

Pierwsze miejsce wśród ocen „bardzo istotnych” ex aequo zajęły Obszary 4 i 3 – to one powinny wg ankietowanych stanowić priorytet dla władz gminy w perspektywie najbliższych lat. W Obszarze 4 „Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego” wśród wymienianych działań kluczowych, jakie władze Gminy powinny podjąć najczęściej pojawiały się głosy mówiące o:

- zwiększaniu ilości miejsc pracy,
- działaniach na rzecz przyciągania inwestycji na teren gminy,
- rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.

Wg ankietowanych Gmina powinna dążyć do zwiększania liczby miejsc pracy. Władze powinny wspierać stworzyć warunki przyjazne dla inwestorów oraz aktywizować osoby bezrobotne, np. poprzez odpowiednie szkolenia, warsztaty, ale również przez prace interwencyjne (prace porządkowe na terenie Gminy). Pojawiały się głosy proponujące rozwój inwestycji w sektorze usług i rzemiosła. Zachętą dla potencjalnych przedsiębiorców mogłyby być ulgi podatkowe (w tym niższy podatek drogowy) i udostępnianie terenów pod inwestycje. Zwracano uwagę, że inwestor powinien zobowiązać się do zatrudniania pracowników z terenu Gminy.

Wśród inicjatyw, jakie powinna podjąć Gmina w Obszarze 3 „Rozwój infrastruktury i transportu” najczęściej wymieniano:

- budowę i modernizację dróg,
- rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,
- poprawę stanu poboczy i chodników.

Ankietowani podkreślali konieczność poprawy stanu infrastruktury drogowej w Gminie, m.in. utwardzenie nawierzchni, budowę dróg dojazdowych do pól. Wg respondentów konieczne jest zabezpieczenie miejsc parkingowych na terenie całej Gminy (nie tylko wsi Goszczanów). Życie na wsi ułatwiłyby również budowa chodników, remont poboczy oraz dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej (przyłączanie następnych wsi) lub dofinansowania do tworzenia przydomowych oczyszczalni ścieków. Zasygnalizowano także potrzebę dbania o stan rowów melioracyjnych, a w dziedzinie telekomunikacji – budowę sieci szybkiego Internetu.

Drugi pod względem istotności wg kluczowych reprezentantów społecznych gminy jest Obszar 7 „Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia”. Wśród kluczowych działań, jakie powinna podjąć Gmina podkreślano konieczność:

- zapewnienia dostępu do lekarzy specjalistów.

Ankietowani proponowali budowę przychodni specjalistycznej lub organizowanie dyżurów lekarzy spoza Gminy (uruchomienie stałych wizyt specjalistów np. co 2 tygodnie). Wg respondentów potrzebna jest również bezpłatna (refundowana) opieka dentystryczna dla dzieci z terenu Gminy oraz zapewnienie w ramach ratownictwa medycznego karetki z lekarzem.

Trzecim najważniejszym obszarem, na którym powinna skupić swoje działania Gmina jest wg ankietowanych Obszar 1 „Rozwój kultury, oświaty i nauki”. Tutaj najczęściej pojawiały się głosy podkreślające potrzebę podejmowania kroków zmierzających do:

- rozwoju ośrodka kultury,
- podniesienia poziomu szkolnictwa.

Respondenci podkreślali, że należy zapewnić młodzieży miejsca, w których mogłaby spędzać wolny czas, a jednocześnie rozwijać swoje talenty (np. zespoły muzyczne, taneczne). W tym celu warto rozbudować ośrodek kultury oraz halę widowiskową. Istotne dla ankietowanych jest zapewnienie wysokiego poziomu oświaty w Gminie – w kwestionariuszach postulowano utrzymanie dotychczasowej liczby szkół, ale także podejmowanie działań związanych z weryfikacją obecnej kadry nauczycielskiej. Odnotowano też głosy dotyczące potrzeby rozbudowy biblioteki, wzbogacenia jej księgozbioru o nowości wydawnicze oraz organizowania na terenie Gminy różnego rodzaju imprez o charakterze kulturalnym.

Nieco mniej istotny jest wg respondentów Obszar 2 „Rozwój rozrywki i sportu”. Wśród inicjatyw, jakie powinna podjąć gmina w tym aspekcie ankietowani najczęściej wymieniali:

- budowę i remont boisk.

Respondentom zależy na budowie obiektów sportowych – szczególnie Orlików, ale pojawiały się również propozycje tworzenia kortów tenisowych, hali sportowej i sal gimnastycznych przy szkołach. Zgłaszano też konieczność remontowania istniejących już boisk (naprawa murawy, remont trybun, ogrodzenia, itp.). Mieszkańcy chcieliby mieć możliwość korzystania z różnego rodzaju form zajęć sportowych (np. karate, fitness, siłownie), imprez rozrywkowych organizowanych specjalnie dla mieszkańców Gminy.

Na piątym miejscu „najbardziej istotnych” obszarów, które powinny stanowić priorytety dla władz Gminy znalazł się Obszar 8 „Poprawa bezpieczeństwa”. Wśród kluczowych działań jakie powinna podjąć w tym obszarze Gmina ankietowani najczęściej wymienili

- potrzebę zwiększenia liczby patroli policyjnych.

W ankietach postulowano częstsze patrole policyjne (szczególnie nocne i na terenach wiejskich) oraz kontrole drogowe. W kwestii ruchu drogowego w ankietach pojawiły się także głosy dot. niebezpiecznych skrzyżowań i dróg powiatowych. Podkreślono potrzebę stałej współpracy w/s bezpieczeństwa władz Gminy z komisariatem policji w Warcie lub utworzenie komisariatu na terenie Goszczanowa. Respondenci zaproponowali też objęcie gminy systemem monitoringu oraz doposażenie jednostek OSP w nowoczesny sprzęt przeciwpożarowy.

Jako szósty na liście najbardziej istotnych obszarów znajduje się Obszar 6 „Poprawa jakości środowiska naturalnego”. W odpowiedzi na pytanie o kluczowe inicjatywy, jakie powinna podjąć Gmina w tym obszarze najczęściej powtarzały się głosy na temat:

- kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- gospodarki odpadami.

Wg respondentów najważniejsze są działania nakierowane na przyłączanie kolejnych wsi do sieci kanalizacyjnej i budowy przydomowych oczyszczalni. Istotne jest także utrzymanie porządku i czystości w Gminie – porządkowanie rowów melioracyjnych, poboczy dróg, zorganizowana selektywna zbiórka odpadów, kary za spalanie śmieci. Ankietowani proponują, by Gmina angażowała się w działania związane z rozwojem ekologicznych źródeł energii, np. dofinansowania na instalowanie kolektorów słonecznych, pozyskiwanie inwestorów zainteresowanych budową na terenie Gminy elektrowni wiatrowych. Biorąc pod uwagę niski poziom lesistości Goszczanowa, respondenci dostrzegają również zagrożenie wynikające z niekontrolowanej / nielegalnej wycinki drzew.

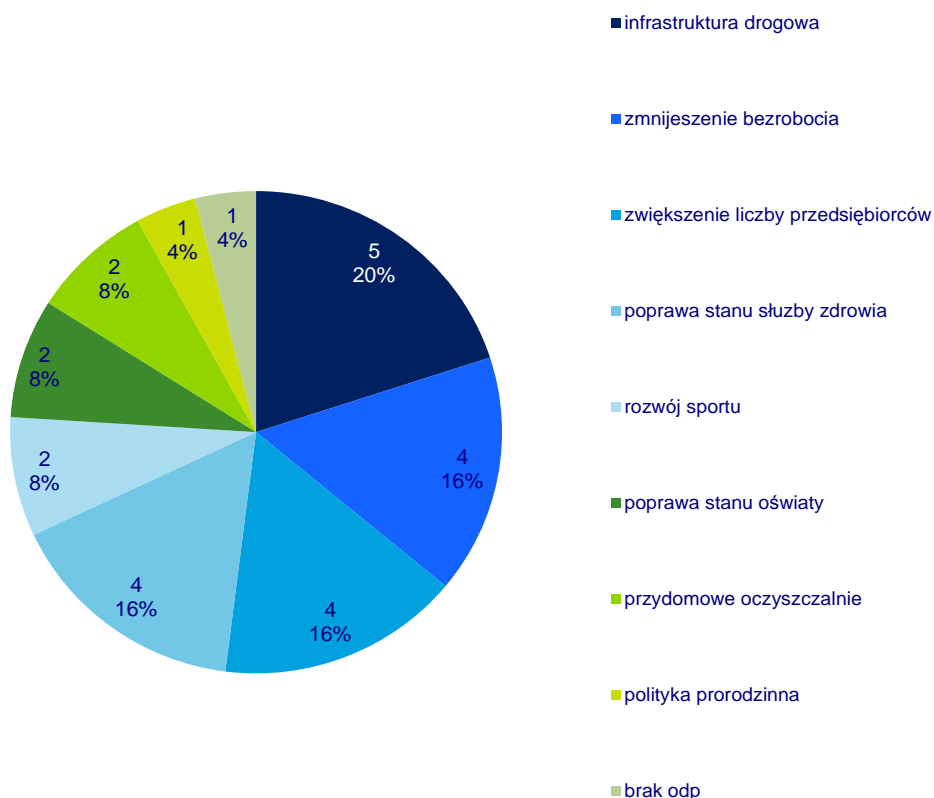
Jako przedostatni na liście najbardziej istotnych obszarów znajduje się Obszar 5 „Rozwój potencjału turystycznego”. Tylko 5 osób odpowiedziało na pytanie dot. inicjatyw w aspekcie rozwoju turystyki. Wśród odpowiedzi ankietowani wymieniali m.in. potrzebę rozwoju agroturystyki na terenie Goszczanowa – Gmina wg nich powinna pomóc w otworzeniu takiej działalności osobom zainteresowanym. W celu zwiększenia atrakcyjności gminy proponowano budowę ścieżek rowerowych, chodników, oświetlenia ulic oraz zagospodarowanie części działki w centrum Goszczanowa na park. Ankietowani podkreślali, że istotnym atutem Gminy, który powinien być szczególnie chroniony jest brak hałasu i spokój istotny dla osób chcących odpocząć od miejskiego zgiełku.

Najmniej respondentów uznało za najbardziej istotny dla władz Gminy Obszar 9 „Poprawa jakości obsługi mieszkańców przez władze gminy”. Na pytanie odpowiedziały tylko 4 osoby. Ankietowani wymieniali tu propozycje różnych działań – dyżury pracowników urzędu w godzinach popołudniowych (przynajmniej jeden dzień funkcjonowania urzędu do godz. 17-tej), umożliwienie załatwiania spraw urzędowych za pośrednictwem Internetu, uruchomienie punktu obsługi interesantów oraz zatrudnianie kompetentnych urzędników. Podkreślono również potrzebę konsultacji działań Gminy ze

społecznością lokalną, np. przez organizację zebrań z mieszkańcami (poznanie ich problemów, potrzeb).

Odpowiadając na pytanie trzecie i wymieniając inicjatywy, jakie władza Gminy powinna podjąć dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców gminy i poprawy efektywności jej funkcjonowania respondenci najczęściej przywoływali działania związane z infrastrukturą drogową, rozwojem przedsiębiorczości oraz podniesieniem poziomu opieki medycznej. Ankietowani ponownie zwrócili uwagę na konieczność podejmowania działań nakierowanych na rozwiązanie problemu bezrobocia, szczególnie wśród osób młodych, które na stałe wyjeżdżają z Gminy. Odnotowano głosy dot. inicjatyw związanych z podniesieniem poziomu nauczania i wypracowaniem gminnej polityki prorodzinnej oraz rozwojem działalności sportowej na terenie Goszczanowa. Po raz kolejny powróciła w tym pytaniu kwestia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wykres 21. Główne inicjatywy władz Gminy dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii głównych interesariuszy)

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani proszeni o wymienienie kluczowych dla Gminy atutów (mocnych stron) podawali:

- dobre zarządzanie Gminą, sprawne władze,
- walory środowiska i klimatu,
- budowę dróg gminnych,
- rozwój sieci wodociągów i kanalizacji,
- dobrą sytuację finansową Gminy (w tym umiejętność pozyskiwania środków),
- oświatę,
- rolnictwo,
- telekomunikację.

Wymieniając główne słabe strony gminy ankietowani uwzględnili następujące obszary:

- bezrobocie,
- stan infrastruktury drogowej,
- służbę zdrowia,
- peryferyjne położenie Gminy (w tym brak połączeń autobusowych),
- brak perspektyw, wsparcia dla młodych przedsiębiorców,
- infrastruktura sportowa,
- władze Gminy,
- problem alkoholizmu,
- oferta kulturalna.

Na zakończenie ankiety respondenci mieli okazję przedstawić swoją wizję gminy w 2020 r. Goszczanów przyszłości to wg nich miejsce przyjazne przede wszystkim dla mieszkańców – w pełni skanalizowane, z dobrym dostępem do opieki zdrowotnej, rozwiniętą infrastrukturą sportową (boiska sportowe w każdym sołectwie) i drogową. Gmina będzie posiadała dobre połączenia komunikacyjne z ważniejszymi ośrodkami miejskimi, co ułatwi również zdobycie pracy. Wszystkie dzieci będą miały zapewnioną opiekę przedszkolną, a szkoły będą funkcjonowały nie tylko jako placówki oświatowe, ale również jako wiejskie centra kultury. Goszczanów będzie „wizytówką” swojego regionu – utrzymany zostanie jego rolniczy charakter, a jednocześnie Gmina będzie przyjazna dla inwestorów zewnętrznych.

3.6.3 Podsumowanie informacji z wywiadu indywidualnego z wójtem Gminy Goszczanów

Goszczanów to gmina o charakterze rolniczym nastawiona na produkcję rolno-spożywczą (mleko, miód). Brak na terenie gminy zakładów przetwórczych. Nie rozwinęła się również działalność agroturystyczna (funkcjonuje tylko jedno gospodarstwo o tym charakterze). Problemem Gminy jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych będących własnością rolników indywidualnych, w których opłacalność produkcji jest mała oraz brak pracy i „ucieczka” ludzi w poszukiwaniu źródeł utrzymania do miast lub za granicę. Kolejną słabą stroną, na którą wskazano, jest peryferyzacja Gminy wynikająca z oddalenia od większych ośrodków oraz szlaków komunikacyjnych, a także brak specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Jako działania istotne dla poprawy jakości życia w Gminie Goszczanów wymienione zostały zakończenie procesu kanalizacji Gminy w 2012 r. oraz działania związane z rozbudową SUW i przydomowych oczyszczalni ścieków. Wśród kluczowych działań Gminy w obszarze rozwoju infrastruktury i transportu znalazły się plany remontowania dróg gminnych i powiatowych (ok. 30 km) oraz stworzenia mieszkań chronionych (przystosowanie budynku dawnej szkoły na potrzeby 10 mieszkańców z terenu Gminy).

Kluczowe mocne strony to wg burmistrza:

- rolnictwo,
- mieszkańcy Gminy,
- czyste środowisko naturalne.

Główne słabe strony (brak, problemy) Gminy to:

- brak przemysłu,
- peryferyjne położenie.

Kluczowe szanse rozwoju Gminy:

- zmiana polityki rolnej państwa,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój turystyki związanej z terenami NATURA 2000.

Główne wyzwania dla rozwoju Gminy:

- obszar Natura 2000 – utrudnienia w inwestycjach,
- odejście od tradycyjnego rolnictwa,
- ucieczka ludzi młodych z terenu gminy.

3.6.4 Podsumowanie wyników sondażu społecznego

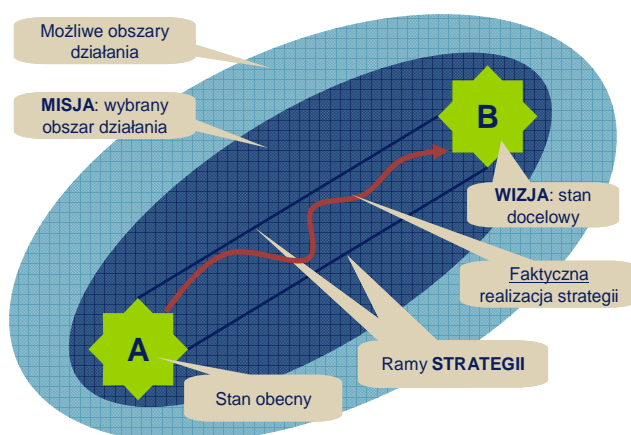
Porównując opinie mieszkańców, kluczowych reprezentantów Gminy i wójta Goszczanowa widać, że wśród trzech najważniejszych dla nich obszarów działań pojawiają się aż dwa wspólne – Obszar 4 „Rozwój potencjału społeczno – gospodarczego” i Obszar 3 „Rozwój infrastruktury transportu”. Zarówno dla mieszkańców, jak i kluczowych reprezentantów Gminy Obszar 4 zajmuje pierwsze miejsce na liście priorytetów. Z kolei dla władz Gminy najistotniejszy jest Obszar 3. Mieszkańcy i reprezentanci wskazywali głównie na potrzebę podejmowania działań nakierowanych na zwiększenie liczby miejsc pracy, ułatwienia dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz podejmowanie działań aktywizujących mieszkańców. Dopiero na kolejnym miejscu wymieniają kwestie dotyczące polepszenia stanu dróg, rozwoju transportu publicznego oraz sieci kanalizacyjnej. Wspólnym dla mieszkańców i reprezentantów kluczowych jest także obszar dotyczący jakości systemu ochrony zdrowia. Obie te grupy zwróciły uwagę na brak specjalistycznej opieki lekarskiej. W rozmowie z przedstawicielami Gminy temat ten został również poruszony.

4. Misja i wizja Gminy

Misja i wizja porządkują przyszłość Gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji przedsięwzięcia pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Gminy w przyszłości oraz ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego Gmina będzie dążyć w perspektywie najbliższych ośmiu lat. Wizja rozwoju powinna odpowiedzieć na pytanie, jak będzie wyglądała sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy po upływie danego okresu czasu i wskutek przeprowadzenia określonych działań strategicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są wszystkie cele realizowane przez Gminę oraz działania podejmowane w ramach tych celów.

Rysunek 3. Misja, wizja i cele strategiczne

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Formułując misję i wizję rozwoju Gminy Goszczanów do roku 2020, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne – czynniki niezależne od działań podejmowanych przez władze gminy,
- uwarunkowania wewnętrzne – potencjały i problemy endogeniczne Gminy,
- aktualne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i krajowym,
- wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych.

Analiza sytuacji obecnej w Gminie uwzględniająca wymienione powyżej czynniki pozwoliła na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Goszczanów na najbliższe lata.

Przeprowadzona analiza sytuacji bieżącej Gminy Goszczanów wskazała na jej podobieństwo z wieloma innymi gminami wiejskimi województwa łódzkiego. Podstawą gospodarowania jest głównie nisko dochodowe rolnictwo. Dodatkowo braki w podstawowej infrastrukturze i informacji gospodarczej oraz niekorzystna lokalizacja Gminy na obrzeżach województwa, nie zachęcają potencjalnych inwestorów do lokowania zakładów na obszarze Gminy. Rodzi to sytuację braku pozarolniczych miejsc pracy, który może w przyszłości obniżać atrakcyjność zamieszkania w Gminie i powodować jej stopniowe wyludnianie się

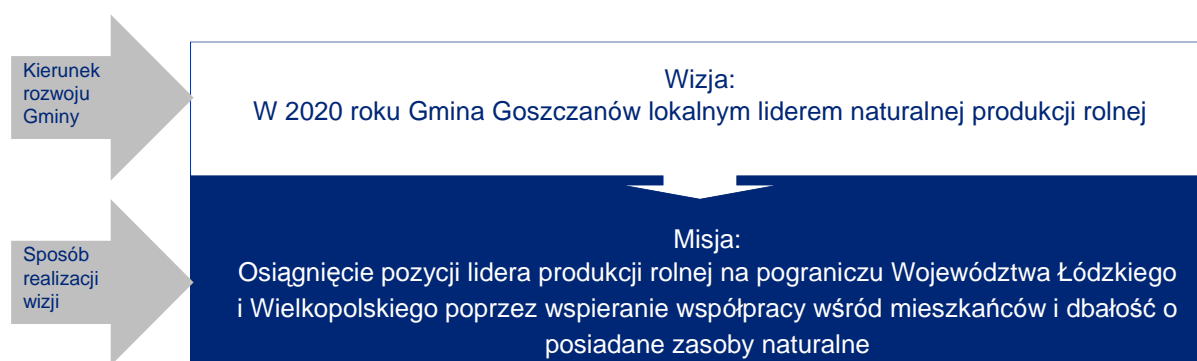
Zdefiniowanie misji Gminy Goszczanów pozwala na określenie roli, jaką władze Gminy mają pełnić z jednej strony w celu sprostania zasygnalizowanym powyżej wyzwaniom rozwojowym, a z drugiej strony w celu przyspieszenia wzrostu społeczno – gospodarczego i kreowania najbardziej pożądanego przyszłego kształtu Gminy, w oparciu o posiadane zasoby i z uwzględnieniem potrzeb jej mieszkańców. Misja prezentuje kierunek i sposób działania na okres do roku 2020 i określona jest następująco.

Misją Gminy Goszczanów jest osiągnięcie pozycji lidera produkcji rolnej na pograniczu województwa łódzkiego i wielkopolskiego poprzez wspieranie współpracy wśród mieszkańców i dbałość o posiadane zasoby naturalne.

Realizacja misji pozwoli na osiągnięcie stanu docelowego – wizji Gminy, która przedstawiona jest poniżej.

W 2020 roku Gmina Goszczanów lokalnym liderem naturalnej produkcji rolnej.

Rysunek 4. Misja, wizja Gminy Goszczanów

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Tak sformułowana przyszła wizja i misja Gminy uwzględnia szereg kluczowych elementów:

- walory naturalne do występowania i rozwoju nowoczesnego rolnictwa na terenie Gminy (znaczące powierzchnie dobrych jakościowo gleb, wysoka kultura rolna mieszkańców),
- położenie Gminy na granicy dwóch województw – potencjał do dystrybucji produktów rolnych w województwie łódzkim i wielkopolskim;
- czyste, nieskażone środowisko,
- położenie w pobliżu zbiornika Jeziorsko, która stanowi podstawę do rozwijania branży (agro)turystycznej i rekreacyjnej.

W kolejnym okresie planowania 2013-2020, działania władz Gminy powinny skupiać się na wykorzystaniu potencjału rozwojowego wynikającego z wyżej wymienionych czynników oraz na przewyższaniu wyzwań rozwojowych.

Proponowane w kolejnych częściach Strategii obszary strategiczne i kierunki działań będą skupiać się przede wszystkim na ograniczaniu barier hamujących wykorzystanie mocnych stron. Dodatkowo o tempie przyszłego rozwoju Gminy może zadecydować umiejętność swoistego przeobrażenia słabych stron w atuty, np. małe gospodarstwa będące słabą stroną gospodarki mogą stać się podstawą rozwoju bardziej dochodowego rolnictwa ekologicznego czy agroturystyki, a brak przemysłu umożliwić może pełniejsze wykorzystanie walorów środowiska naturalnego.

Należy oczekiwać, iż działania ukierunkowane na realizację misji Gminy i osiągnięcie docelowej wizji, przyczynią się w dłuższej perspektywie czasu do poprawy dobrobytu i jakości życia mieszkańców.

4.1 Strategiczne kierunki rozwoju Gminy

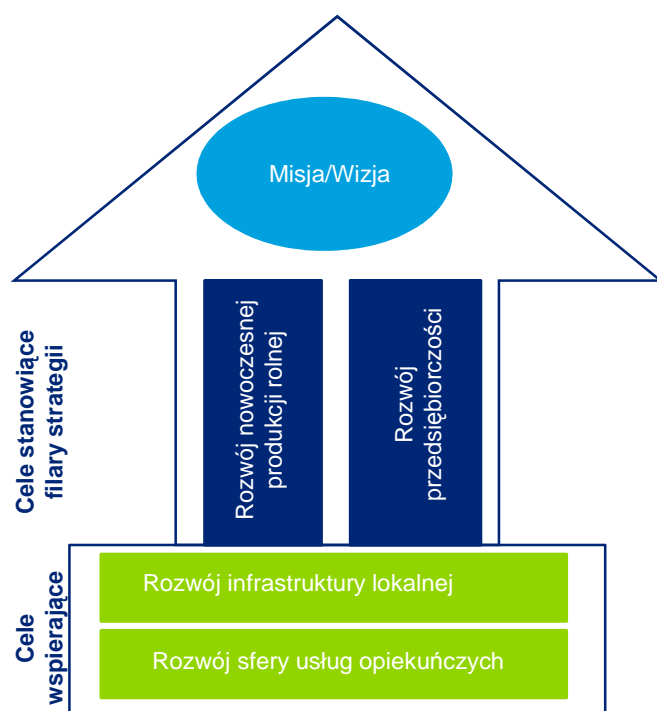
Misja i wizja Gminy stanowią jedynie odzwierciedlenie ambicji władz Gminy i jej mieszkańców związanych ze stanem docelowym, do którego Gmina ma dążyć w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary, na jakie władze Gminy powinny ukierunkować swoje działania.

Diagnoza społeczno – gospodarcza obecnego stanu Gmin, czynników zewnętrznych oddziałujących na jej funkcjonowanie i przeprowadzona na tej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie czterech strategicznych celów rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020:

- 1. Rozwój nowoczesnej produkcji rolnej.**
- 2. Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych.**
- 3. Rozwój infrastruktury lokalnej.**
- 4. Rozwój sfery usług opiekuńczych.**

Realizacja Strategii powinna brać pod uwagę możliwości finansowe, które są w dyspozycji Gminy. W związku z faktem, że Gmina Goszczanów jest gminą o stosunkowo niskim dochodzie własnym na mieszkańca, konieczne jest skupienie się na ograniczonej liczbie priorytetowych obszarów (celów strategicznych). Dodatkowo, w ramach poszczególnych celów strategicznych należy dokonać priorytetyzacji działań i określenia, które z nich są kluczowe z punktu widzenia dalszego rozwoju Gminy. Niezbędne jest również podjęcie działań ukierunkowanych na pozyskanie środków zewnętrznych wspomagających realizację wymienionych celów.

Rysunek 5. Priorytetyzacja celów strategicznych Gminy Goszczanów

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Zgodnie z układem przedstawionym na powyższym rysunku, głównymi celami strategicznym rozwoju Gminy Goszczanów, które powinny stanowić **filary Strategii i jej motor rozwoju**, jest rozwój nowoczesnej produkcji rolnej oraz rozwój przedsiębiorczości w oparciu o posiadane zasoby naturalne.

Cel strategiczny dotyczący rozwoju nowoczesnej produkcji rolnej opiera się o posiadane przez Gminę zasoby dobrej jakości gruntów rolnych oraz czystego, niezdegradowanego środowiska. Dodatkowo cel ten znajduje swoje umocowanie w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 – rozwój nowoczesnego rolnictwa, konsolidacja gospodarstw rolnych.

Cel związany z pobudzeniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców związany jest silnie z rozwojem rolnictwa oraz wykorzystaniem potencjału związanego ze środowiskiem naturalnym (np. produkcja ekologiczna, agroturystyka), ale również rozwojem innych form aktywności mieszkańców poza rolnictwem.

Celem wspierającym osiągnięcie celów głównych i likwidowanie barier rozwojowych Gminy jest rozwój infrastruktury lokalnej (drogowej, kanalizacyjnej, sportowo – rekreacyjnej, itp.).

Natomiast celem wyodrębnionym od pozostałych, związanym z zasobami natury, ciszą i niezdegradowanym środowiskiem jest rozwój sfery usług opiekuńczych. Dodatkowo cel ten powiązany jest ściśle ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 – aktywne reagowanie na zachodzące zmiany demograficzne wymieniane są jako jedno z głównych wyzwań dla województwa łódzkiego.

5. Strategiczne i operacyjne cele Gminy

Zidentyfikowane cele strategiczne są wyznacznikami docelowych, długoterminowych kierunków rozwoju Gminy Goszczanów. Cele operacyjne służą przełożeniu kierunków rozwoju na poziom szczegółowych działań operacyjnych.

Mając na uwadze określoną w poprzednim kroku misję i wizję Gminy Goszczanów, jak również wyniki oceny jej potencjału, zdefiniowany został katalog celów strategicznych i operacyjnych. Cele strategiczne wskazują na kierunek rozwoju Gminy w najbliższych latach i koncentrują się na określonych oczekiwanych rezultatach.

Dla każdego celu strategicznego wskazano grupę celów operacyjnych. Ich realizacja umożliwi osiągnięcie oczekiwanego stanu docelowego nakreślonego przez cele strategiczne. Cele operacyjne koncentrują się tym samym na określonych, sprecyzowanych działaniach, jakie podjęte zostaną przez władze Gminy.

W trakcie przygotowania Strategii Gminy Goszczanów dla wypracowanych 4 celów strategicznych określono 9 celów na poziomie operacyjnym. W ramach każdego z wymienionych celów operacyjnych, zaproponowany został również katalog działań, jakie Gmina może realizować.

Należy mieć na uwadze, że przedstawiona w niniejszym dokumencie lista celów i działań operacyjnych stanowi jedynie propozycję i tym samym nie należy jej traktować jako zbioru zamkniętego, wyczerpującego wszystkie możliwości stojące przed Gminą Goszczanów.

5.1 Cel strategiczny A

Rozwój nowoczesnej produkcji rolnej

Cel operacyjny A.1

Działania wspierające tworzenie grup producenckich i poprawę dochodowości rolnictwa

Bardzo ważną rolę w gospodarce regionu i kraju odgrywa dobrze prosperujące rolnictwo dające źródło utrzymania osobom nim się trudniącym.

Dominujące na obszarze Gminy Goszczanów rolnictwo, mimo stosunkowo korzystnych warunków glebowych i wysokiej kultury rolnej, w większości nie cechuje się wysokim poziomem dochodowości. Podstawowy wpływ na tę sytuację ma m.in. struktura wielkościowa gospodarstw rolnych i powolne zmiany w tym zakresie oraz, w przypadku najmniejszych gospodarstw, ekstensywne formy gospodarowania. Poważną barierą dla rozwoju rolnictwa w Gminie Goszczanów, jest również trudność ze zbytem płodów rolnych, związana z brakiem hurtowych rynków produktów rolnych.

Dlatego w przyszłości szansą na poprawę dochodowości gospodarstw jest m.in. konsolidacja gospodarstw rolnych oraz tworzenie grup producenckich.

Władze Gminy mają ograniczony wpływ na proces łączenia się gospodarstw i w przyszłości proces ten będzie najprawdopodobniej postępował samoistnie. Jednakże Gmina powinna podejmować działania zmierzające do promocji i popularyzacji tworzenia grup producenckich, które dzięki zrzeszeniu znacznej liczby rolników, osiągają lepszą pozycję przetargową do negocjacji cen skupu z nabywcami. Współpraca producentów rolnych pozwala na optymalizację kosztów, podniesienie jakości produkcji i produktów rolnych, a tym samym na zwiększenie ich konkurencyjności.

Do pozostałych korzyści uczestnictwa w grupach producenckich należą:

- ograniczenie liczby pośredników,
- niższe koszty prowadzenia działalności (możliwość tańszych zakupów np. nawozów dla całej grupy),
- lepsze ceny za jednolity, dobry jakościowo produkt, dostarczony w terminie,
- jeden menedżer,
- wspólne inwestycje (kapitał, kredyty, maszyny, magazyny i chłodnie),
- wspólne przygotowanie odpowiednich partii produktów (magazynowanie, suszenie, konfekcjonowanie, pakowanie i oznakowanie),
- harmonogram dostaw,
- wspólna promocja produktów,
- wymiana doświadczeń technologicznych,
- wymiana informacji rynkowej,
- rozłożenie ryzyka na wszystkich członków grupy i wspólne rozwiązywanie problemów oraz korzystanie z doradztwa.

W tym kontekście podstawowym zagadnieniem Gminy dla realizacji w/w celu operacyjnego są działania informacyjne wśród rolników mające na celu przedstawienie zasad tworzenia grup producenckich, korzyści z uczestnictwa w takich grupach i prezentujące podstawowe założenia dotyczące udanej realizacji takiego przedsięwzięcia (m.in. współodpowiedzialność za jakość oferowanych w ramach stowarzyszenia produktów rolnych).

Tworzenie grup producenckich jest jednym z głównych wyzwań rozwojowych województwa łódzkiego, wyróżnionego w obszarze rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa 2012-2020. W związku z tym, cel operacyjny A.1 Gminy wpisuje się w zapisy dokumentu strategicznego na poziomie wyższym – wojewódzkim.

Proponowane działania

- wspieranie procesów wpływających na zwiększenie konkurencyjności rolnictwa: konsolidacja gospodarstw, modernizacja sprzętu i budynków, różnicowanie i specjalizacji produkcji rolnej,
- działania informacyjno-promocyjne w zakresie tworzenia grup producenckich na terenie Gminy.

Cel operacyjny A.2

Współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi

Wyzwaniem dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa w szerszym wymiarze jest edukacja młodzieży i zapewnienie dostępu do odpowiedniej oferty nauczania związanej z rolnictwem. W związku z faktem, iż w ogólnym przekonaniu większości młodych ludzi rolnictwo nie wiąże z osiągnięciem prestiżu społecznego i wysokim poziomem dochodów, konieczna jest również promocja tej formy działalności, szczególnie wśród młodych ludzi (nauczanie przedszkolne i szkolne). W związku z powyższym, działania Gminy powinny koncentrować się na prowadzeniu głównie działań lobbingowych, w celu dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rozwoju nowoczesnego rolnictwa. Dodatkowo, obok form szkolnych, należy również wspierać kształcenie pozaszkolne, a także dbać o uzupełnianie kwalifikacji i wiedzy mieszkańców Gminy w systemie kształcenia ustawicznego (organizacja szkoleń, kursów zawodowych, itp.).

W województwie łódzkim silnym wsparciem w obszarze nowoczesnego rolnictwa jest zaplecze naukowo-badawcze w postaci Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach i Centrum Zaawansowanych Technologii Agro-Technicznych w Skierniewicach. Brak jest natomiast na terenie województwa łódzkiego kształcenia na poziomie wyższym na kierunku związanym z rolnictwem. Dla młodych ludzi zainteresowanych pracą w rolnictwie, najbliższą placówką edukacyjną na poziomie wyższym jest Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Projekt Strategii Rozwoju Województwa 2012-2020 przewiduje stworzenie ośrodka akademickiego o profilu rolniczym w Łodzi. Rozpoczęcie współpracy z tym ośrodkiem, a także z innymi ośrodkami

naukowo-badawczymi mogłoby być dużą szansą rozwojową dla Gminy Goszczanów. Dlatego należy podjąć odpowiednie działania promujące Gminę i działania lobbingowe. Nawiązanie współpracy ze szkołami wyższymi, placówkami naukowo-badawczymi mogłoby dotyczyć organizacji praktyk rolniczych, ćwiczeń terenowych itd. Takie działania dałyby możliwość wykorzystania potencjału zasobów naturalnych Gminy (np. obszar Natura 2000) oraz przyczyniłyby się do zwiększenia dochodów Gminy.

Przykładem takiej współpracy na terenie województwa łódzkiego jest Spała, gdzie zlokalizowana została Stacja Terenowa Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego.

Przykład – Studium przypadku

Od połowy lutego 2012 r. w Spale (Woj. Łódzkie) funkcjonuje Stacja Terenowa Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego.

Oprócz dobrego zaplecza infrastrukturalnego (trzy w pełni wyposażone laboratoria, sale wykładowe i konferencyjna, ponad trzydzieści miejsc noclegowych) Spała oferuje również unikalne walory środowiska – mikroklimat sprzyjający badaniom, zielone lasy spalskie i sąsiedztwo Zalewu Sulejowskiego, co decyduje o dużym potencjale dla badaczy i studentów.

Warunkiem udanej współpracy Gminy i uczelni wyższych w zakresie odbywania praktyk studenckich, będzie odpowiednie przygotowanie infrastruktury noclegowej i szkoleniowej, która na chwilę obecną w Gminie występuje w bardzo ograniczonym zakresie.

Proponowane działania

Podsumowując, poniżej wymieniono przykłady działań, które Gmina może realizować w ramach niniejszego celu operacyjnego:

- działania lobbingowe w celu dostosowania oferty edukacyjnej na potrzeby rozwoju nowoczesnego rolnictwa,
- organizacja / ułatwianie dostępu mieszkańców do kształcenia pozaszkolnego – komercyjne szkolenia i kursy,
- wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego Gminy do rozwoju współpracy Gminy z uczelniami wyższymi w zakresie organizacji praktyk studenckich.

5.2 Cel strategiczny B

Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych

Cel operacyjny B.1

Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość mieszkańców jest istotnym czynnikiem rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, powiatu czy województwa. Oddziałuje ona w sposób bezpośredni na sytuację na lokalnym rynku pracy i pobudza wzrost gospodarczy.

Jak wynika z analizy sytuacji obecnej Gminy oraz ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych na terenie Gminy Goszczanów największym problemem społecznym jest bezrobocie. Jednym ze sposobów odpowiedzi władz Gminy na wyzwanie likwidowania zjawiska bezrobocia może być działanie zaproponowane w celu operacyjnym B.1, a mianowicie wspomaganie i promocja lokalnej przedsiębiorczości.

Realizacja niniejszego celu operacyjnego skupiała się będzie na podjęciu szeregu działań „miękkich” polegających np. na identyfikacji potrzeb informacyjno – szkoleniowych mieszkańców, jak również przedsiębiorców działających już na terenie Gminy oraz organizacji adekwatnych szkoleń, kursów i doradztwa.

Do tej pory Gmina brała udział w realizowaniu szkoleń dla mieszkańców finansowanych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jednakże w związku z zasadami finansowania np. dojazdu na tego typu kursy (zwrot kosztów dojazdu, a nie ich pokrycie z góry) cieszyły się one małym zainteresowaniem. Należy w związku z tym zastanowić się nad sposobami zmniejszania barier uczestnictwa mieszkańców w tego typu szkoleniach – organizacja bezpłatnego transportu zbiorowego, organizacja szkoleń na miejscu, itp.

W kolejnym etapie działań ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości szczególny nacisk powinien zostać położony na promowanie tworzenia małych firm (firmy jednoosobowe, mikroprzedsiębiorstwa, itd.) funkcjonujących w branżach powiązanych z potencjałem Gminy i stanowiących naturalne jego zaplecze (np. agroturystyka, rolnictwo ekologiczne), jak również w sektorze usług.

Działania władz Gminy w aspekcie aktywizacji postaw przedsiębiorczych wspierane być mogą również poprzez działalność lokalnych stowarzyszeń czy stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Turkowska Unia Rozwoju” w ramach Programu Leader+. Promocja tworzenia i angażowania się mieszkańców w działalność tego typu organizacji może pozytywnie wpłynąć na rozwój „ducha przedsiębiorczości” oraz realizację projektów służących wspólnemu dobru mieszkańców.

Proponowane działania

- analiza potrzeb szkoleniowych mieszkańców,
- likwidowanie barier uczestnictwa w szkoleniach interesujących mieszkańców,
- zaangażowanie władz Gminy w tworzenie stowarzyszeń i organizacji lokalnych promujących aktywność i przedsiębiorczość.

Cel operacyjny B.2

Rozwój Agroturystyki

Przekształcenia w zakresie struktury i wielkości gospodarstw rolnych, które są przewidywane w kolejnych latach, będą powodowały zmniejszanie się liczby miejsc pracy w rolnictwie, co wymuszało będzie z kolei konieczność poszukiwania alternatywnych form zatrudnienia dla mieszkańców Gminy.

Jak zaznaczono wyżej, jednym z obszarów aktywizacji mieszkańców Gminy Goszczanów może być wspieranie przez władze Gminy rozwoju gospodarstw agroturystycznych. Jak wykazało badanie sytuacji obecnej Gminy, dotychczas na jej terenie funkcjonuje tylko jedno gospodarstwo agroturystyczne. Rozwój agroturystyki wynika z naturalnych walorów posiadanych przez Gminę, tj. czyste środowisko i tradycyjne rolnictwo. Dodatkowo, czynnikiem, który mógłby wpłynąć pozytywnie na zapotrzebowanie na ofertę noclegową w regionie, jest fakt podejmowania działań w celu turystycznego zagospodarowania i promocji zbiornika Jeziorsko, który znajduje się w względnie niedalekiej odległości od Goszczanowa. Gospodarstwa agroturystyczne zlokalizowane na terenie Gminy Goszczanów nie będą jednak stanowiły konkurencji dla tworzonej wokół zbiornika Jeziorska bazy hoteli czy kempingów. Oferować będą innego rodzaju usługę – nocleg w niewielkiej odległości od zbiornika, połączony z możliwością obcowania z naturą, poznania tradycyjnych metod produkcji żywności, kultury i tradycji regionu.

Proponowane działania

Dodatkowe działania ukierunkowane stricte na rozwój agroturystyki to m.in.:

- działania promocyjne i informacyjne prowadzone przez władze Gminy (uwypuklające m.in. korzyści z prowadzenia własnej działalności gospodarczej w formie gospodarstwa agroturystycznego, wsparcie informacyjne w zakresie możliwości pozyskania dofinansowania do rozpoczęcia tej formy aktywności gospodarczej),
- działania zmierzające do dywersyfikacji oferty gospodarstw agroturystycznych – powstanie stadnin konnych, wypożyczalni rowerów, etc.
- promocja oferty gospodarstw agroturystycznych działających na terenie Gminy na przykład na stronie internetowej Gminy.

Cel operacyjny B.3

Rozwój produkcji ekologicznej

Ostatnim celem operacyjnym w ramach celu strategicznego związanego z aktywizacją mieszkańców jest rozwój naturalnej, ekologicznej produkcji rolnej.

Cel ten jest dobrym przykładem, w jaki Gmina Goszczanów może „przekuć” jedną ze swoich słabych stron – małą średnią powierzchnię gospodarstw rolnych i tradycyjne, nieefektywne metody gospodarowania, w zaletę – wykreowanie lokalnej marki produktu / produktów ekologicznych.

W związku z faktem, iż coraz większa część społeczeństwa zwraca dużą uwagę na rodzaj i jakość spożywanych produktów, rynek żywności ekologicznej w Polsce przeżywa obecnie gwałtowny rozwój. Polski rynek żywności ekologicznej jest obecnie szacowany na ok. 100 mln EUR, a tempo wzrostu rynku w 2011 wyniosło 25 %.²

Z rozmów z mieszkańcami Gminy, kluczowymi jej reprezentantami oraz wójtem wynika, że jednym z głównych obszarów do rozwoju produkcji ekologicznej jest miód. Mleko, produkcją którego zajmują się liczne gospodarstwa zlokalizowane na terenie Gminy Goszczanów, produkowane jest na dużą skalę i w związku z tym stopniowo utraciło walory produktu naturalnego.

Stworzenie „koszyka” ekologicznych produktów, charakterystycznych dla Gminy może przyczynić się do promocji i wzrostu rozpoznawalności Gminy poza jej granicami. Proces ten przyspieszyć może organizacja przez władze Gminy, imprezy o charakterze handlowym – Jarmarku Ekologicznych Produktów Gminy Goszczanów.

Proponowane działania

- wsparcie rozwoju ekologicznego rolnictwa wśród mieszkańców Gminy w postaci np. informacji o możliwości certyfikacji produkcji i wymogach z tym związanych,
- opracowanie i promocja koszyka produktów ekologicznych pod wspólną marką kojarzącą się z nazwą Gminy Goszczanów,
- zorganizowanie imprezy promocyjno-handlowej w celu sprzedaży produktów (Jarmark Produktów Ekologicznych).

Realizacja powyższego celu operacyjnego przyniesie nie tylko wymierne efekty w postaci zwiększenia dochodów mieszkańców Gminy i poprawy ich sytuacji bytowej, ale również dodatkowe korzyści w zakresie promocji Gminy.

² „Rynek żywności ekologicznej w Polsce 2011”, Inquiry

5.3 Cel strategiczny C

Rozwój infrastruktury lokalnej

Cel operacyjny C.1

Opieka zdrowotna

Poziom opieki zdrowotnej oraz dostęp do lekarzy różnych specjalności, a także szybkość reakcji w sytuacjach krytycznych ma duży wpływ na poziom życia mieszkańców. Zapewnienie dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej ma duże znaczenie dla postrzegania życia w danej gminie jako przyjaznego mieszkańcom.

Ankietowani, zarówno mieszkańcy Gminy, jak i kluczowi reprezentanci społeczni Gminy, wskazywali na bardzo duże znaczenie obszaru poprawy jakości opieki zdrowotnej, a w szczególności na konieczność zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów.

Realizacja niniejszego celu operacyjnego skupiała się będzie na podjęciu działań, które z jednej strony nie będą wymagały stworzenia specjalistycznego ośrodka zdrowotnego w Goszczanowie, z drugiej zaś strony zwiększą dostęp do lekarzy specjalistów dla mieszkańców Gminy.

Działania w tym zakresie powinny skupić się na współpracy z ośrodkiem / ośrodkami zdrowotnymi w gminach sąsiadujących, pozwalającej na korzystanie z usług specjalistów pracujących w tych ośrodkach, także na terenie Gminy Goszczanów. Proponuje się podpisanie odpowiednich umów, rozliczanych ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, które pozwolą lekarzom specjalistom z innych gmin na prowadzenie dyżurów na terenie Gminy Goszczanów. W praktyce, lekarze najpopularniejszych specjalizacji (np. pediatrzy, ginekolodzy, dermatolodzy czy chirurdzy) powinni być dostępni np. na co tygodniowych / co dwutygodniowych dyżurach na terenie Ośrodka Zdrowia w Goszczanowie.

W dłuższym okresie czasu być może możliwe będzie skorzystanie z obecności lekarzy specjalistów z ośrodka opieki dla osób starszych lub niepełnosprawnych (jego stworzenie stanowi cel operacyjny D.1., opisany w dalszej części raportu).

Proponowane działania

- analiza potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do lekarzy specjalistów,
- nawiązanie współpracy z ośrodkami zdrowotnymi w sąsiednich gminach,
- podpisanie odpowiednich umów i stworzenie planu dostępności do lekarzy specjalistów na terenie Ośrodka Zdrowia w Goszczanowie,
- przekazanie informacji mieszkańcom o możliwościach korzystania z dyżurów lekarzy specjalistów na terenie Gminy.

Cel operacyjny C.2

Edukacja i oświata

Małe gminy wiejskie doświadczają w ostatnim okresie szczególnych problemów związanych z oświatą – w wielu miejscach zamykane są szkoły ze względu na trudności w ich finansowaniu, także środki przeznaczane na inwestycje zależą przede wszystkim od zaradności władarzy danej gminy.

W Gminie Goszczanów uczy się w sumie 631 uczniów³ – w czterech szkołach podstawowych i w dwóch gimnazjach. Nie wszystkie z tych szkół posiadają salę gimnastyczną. Planowane i wykonywane są następujące inwestycje:

- budowa sali gimnastycznej
- budowa boiska Orlik
- budowa Centrum Kultury.

Mieszkańcy Goszczanowa oraz przedstawiciele społeczni Gminy zwracali uwagę na utrzymanie szkół oraz zapewnienie odpowiednich zajęć pozalekcyjnych uczniom. Jednym ze sposobów na osiągnięcie tego celu jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sportowej.

Oprócz działań, które już zostały podjęte w tym zakresie, należy poszukiwać możliwości budowy kolejnych obiektów sportowych, zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców. Czynnikiem sprzyjającym tego typu inwestycjom są:

- możliwość skorzystania z finansowania / dofinansowania zewnętrznego,
- możliwość wykorzystania obiektów te mogą być wykorzystane przez cały rok, nie tylko przez najmłodszych mieszkańców Gminy, lecz także przez osoby dorosłe oraz potencjalnych turystów (po osiągnięciu celu operacyjnego B.2., czyli stworzeniu bazy agroturystycznej).

Jednocześnie, poziom edukacji powinien zostać podniesiony – wskazywały na to obie grupy ankietowanych. Jednym ze sposobów może być zwiększenie dostępu do komputerów w szkołach. Ważne jest także zapewnienie dostępu do Internetu wszystkim mieszkańcom Gminy. Proponowane działania obejmują stworzenie punktu(ów) *hot spot* w Gminie, np. w pobliżu szkoły, Urzędu Gminy czy biblioteki. Gmina powinna podjąć działania na rzecz zwiększenia dostępu mieszkańców Gminy do szerokopasmowego Internetu. Działania te, w dłuższej perspektywie, mogą mieć wpływ nie tylko na zwiększenie poziomu życia mieszkańców Goszczanowa, lecz także na wzrost przedsiębiorczości. Działalność przedsiębiorstw internetowych w ostatnim czasie znacząco rosła i może być jednym ze sposobów pobudzenia aktywności bezrobotnych mieszkańców miasta. Z drugiej strony dostęp do szybkich łącz pozwoli na zwiększenie działań marketingowych mieszkańców Gminy (np. w zakresie agroturystyki czy sprzedaży produktów ekologicznych).

³ Dane GUS za 2011 rok

Proponowane działania

- przygotowanie planu rozbudowy infrastruktury sportowej Gminy wraz z poszukiwaniem zewnętrznych źródeł finansowania,
- udostępnienie nowo powstałych obiektów sportowych na rzecz wszystkich mieszkańców Gminy oraz potencjalnych turystów,
- stworzenie punktów dostępu do Internetu (*hot spot*).

Cel operacyjny C.3

Infrastruktura drogowa i ochrony środowiska

Podobnie jak w większości gmin kraju, także w Gminie Goszczanów występują potrzeby związane z rozwojem infrastruktury drogowej. Choć stan dróg gminnych wymaga dalszej poprawy i inwestycji, dużo większy problem, zdaniem władz Gminy i kluczowych interesariuszy stanowi stan dróg powiatowych, których utrzymanie nie leży w gestii władz Gminy. Trudno przeceniać rolę jakości infrastruktury drogowej w przyciąganiu inwestorów i turystów oraz tworzeniu warunków życia mieszkańców. Dlatego istotne jest zwrócenie szczególnej uwagi na zrównoważony rozwój infrastruktury drogowej, obejmujący obszar całej Gminy.

Innym ważnym obszarem rozwoju infrastruktury Gminy, który wiąże się równocześnie z ochroną środowiska i zachowaniem posiadanych zasobów natury, jest poprawa stanu skanalizowania Gminy. Odbywać się to będzie głównie poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (ze względu na występującą na przeważającym obszarze Gminy zabudowę rozproszoną).

Kolejnym aspektem w ramach ochrony środowiska jest odbiór i utylizacja odpadów produkowanych przez gospodarstwa domowe. Problem ten został już przez władze Gminy częściowo podjęty poprzez zaangażowanie się w działalność związku „Czyste miasto, czysta **gmina**”, którego celem jest stworzenie i realizacja planu gospodarki odpadami, zgodnego z wymogami UE.

Należy mieć na uwadze, że słabo rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska może wpłynąć w przyszłości na obniżenie atrakcyjności obszaru Gminy, zarówno pod względem gospodarczym, jak i społecznym.

Czyste środowisko jest atutem Gminy Goszczanów, który może wspomóc rozwój opisanych wyżej gałęzi działalności gospodarczej – ekologicznej produkcji rolnej i agroturystyki. Biorąc pod uwagę sferę społeczną, dobrze rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców oraz może stać się czynnikiem przyciągającym nowych osadników.

Proponowane działania

Przykłady działań, które Gmina może realizować w ramach niniejszego celu operacyjnego:

- modernizacja dróg gminnych,
- podejmowanie stosownych działań lobbingowych ukierunkowanych na poprawę stanu dróg powiatowych przebiegających przez Gminę,
- kontynuacja instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków i dostępu wszystkich mieszkańców do kanalizacji,
- zapewnienie odbioru odpadów (wraz z segregacją) powiązane z prowadzeniem działań edukacyjnych.

5.4 Cel strategiczny D

Rozwój sfery usług opiekuńczych

Cel operacyjny D.1

Stworzenie ośrodka opieki np. dla osób starszych czy niepełnosprawnych

Ostatni z opracowanych celów strategicznych proponowany do zrealizowania do roku 2020 jest celem wyodrębnionym od pozostałych, związanym z zasobami natury, ciszą i niezdegradowanym środowiskiem. Dodatkowo cel ten powiązany jest ściśle ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 – aktywne reagowanie na zachodzące zmiany demograficzne wymieniane są jako jedno z głównych wyzwań dla województwa łódzkiego odbiega znacznie

Gmina Goszczanów ze względu na występowanie na jej terenie czystego, niezdegradowanego środowiska może w przyszłości okazać się idealną lokalizacją dla ośrodków opieki nad ludźmi starszymi czy osobami niepełnosprawnymi. W obecnych czasach, ze względu na występujące trendy demograficzne oraz coraz szybsze tempo życia, popyt na tego typu usługi gwałtownie rośnie. Z powyższych względów Gmina Goszczanów mogłaby podjąć działania w celu stworzenia warunków do powstania tego typu obiektu na jej terenie. Pierwszym korkiem byłoby wyznaczenie i przygotowanie terenu pod taką inwestycję, a następnie znalezienie inwestora, który zapewniłby odpowiedni kapitał oraz zajął się zarządzaniem operacyjnym funkcjonowania takiego ośrodka.

Obecnie Gmina Goszczanów prowadzi działania w celu przystosowania dawnego budynku szkoły na mieszkania chronione dla osób potrzebujących z Gminy. Działania w celu stworzenia komercyjnego ośrodka opieki jak dotychczas nie były rozważane czy podejmowane.

Główną korzyścią dla Gminy z powstania takiego ośrodka byłby udział w generowanych zyskach w związku z przekazaniem terenu pod inwestycję. Dodatkowo, w zależności od wielkości ośrodka, stworzyłby on miejsca pracy, co wpłynęłoby na wzbogacenie możliwości zatrudnienia na terenie Gminy. Być może zwiększyłby się także dostęp do opieki medycznej (lekarze specjaliści pracujący / przyjeżdżający do ośrodka).

Proponowane działania

- inwentaryzacja gruntów w Gminie,
- wyznaczenie i przygotowanie terenu pod potencjalną inwestycję zmierzającą do stworzenia ośrodka opieki na terenie Gminy (infrastruktura),
- stworzenie oferty inwestycyjnej i aktywne poszukiwanie inwestora.

Podsumowanie analizy strategicznej

Podsumowanie misji, wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Goszczanów w latach 2013-2020 prezentuje poniższe zestawienie.

Wizja			
W 2020 roku Gmina Goszczanów lokalnym liderem naturalnej produkcji rolnej.			
Misja			
Misją Gminy Goszczanów jest osiągnięcie pozycji lidera produkcji rolnej na pograniczu województwa łódzkiego i wielkopolskiego poprzez wspieranie współpracy wśród mieszkańców i dbałość o posiadane zasoby naturalne.			
Cele strategiczne			
Cele stanowiące filar strategii		Cele wspierające	
A. Rozwój nowoczesnej produkcji rolnej	B. Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych	C. Rozwój infrastruktury lokalnej	D. Rozwój sfery usług opiekuńczych
Cele operacyjne			
A.1 Działania wspierające tworzenie grup producenckich i poprawę dochodowości rolnictwa	B.1 Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości	C.1 Opieka zdrowotna	D.1 Stworzenie ośrodka opieki np. dla osób starszych czy niepełnosprawnych
A.2 Współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi	B.2 Rozwój Agroturystyki	C.2 Edukacja i oświata	
	B.3 Rozwój produkcji ekologicznej	C.3 Infrastruktura drogowa i ochrony środowiska	

Powyższe zestawienie przedstawia katalog celów strategicznych i operacyjnych, które Gmina Goszczanów powinna realizować w kolejnym okresie programowania 2013-2020 dla osiągnięcia dynamicznego rozwoju społeczno – gospodarczego oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Należy jednak zauważyć, że realizacja wszystkich zaprezentowanych celów może znacznie obciążyć budżet Gminy i w związku z tym jest w dużej mierze uzależniona od możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania lub zaangażowania prywatnych inwestorów.

Dlatego, przechodząc do wdrożenia i wykonania Strategii należy ocenić, które cele operacyjne powinny być realizowane w pierwszej kolejności ze względu na szczególne znaczenie dla rozwoju Gminy. Celem stanowiącym filary Strategii i koło zamachowe dalszego rozwoju Gminy powinien być cel strategiczny dotyczący rozwoju nowoczesnego rolnictwa i pobudzania „ducha przedsiębiorczości” wśród mieszkańców.

5.5 Sposoby i źródła finansowania działań realizowanych w Gminie

W ogólnym ujęciu zadania gmin w Polsce realizowane są z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz ze środków otrzymanych z innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania zarządów gmin.

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych Gminy oraz ze środków zewnętrznych.

Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy m.in.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”,
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy.

Należy podkreślić, że w momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z nadchodzącym nowym okresem programowania 2014-2020, określenie szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE nie jest możliwe z uwagi na bardzo wstępną fazę prac

nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. Jednocześnie zbliżający się nowy okres programowania stwarza możliwość pozyskania przez Gminę Goszczanów środków na działania służące stricte realizacji celów zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe i operacyjne.

6. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych i kierunków rozwoju wymaga stworzenia efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii

6.1 System wdrażania i monitorowania strategii

Strategia Rozwoju Gminy Goszczanów w latach 2013-2020 jest dokumentem otwartym, w związku z tym powinna ona dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

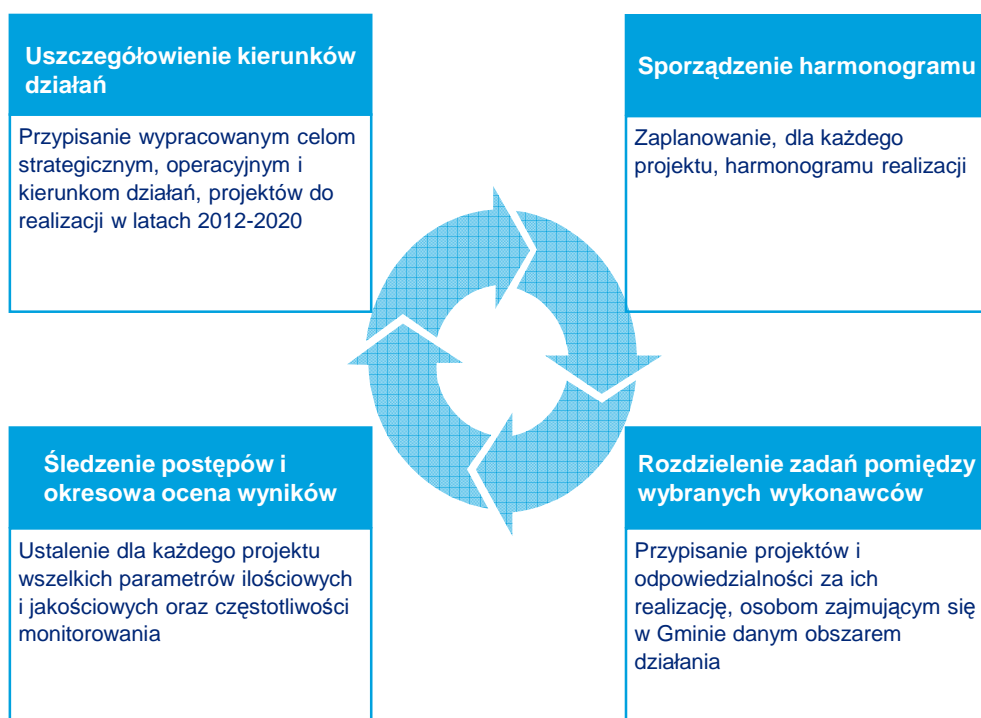
Wdrażanie planów strategicznych, ich monitorowanie oraz ewaluacja są działaniami nierozzerwalnie związanymi z procesem planowania strategicznego.

6.1.1 Wdrażanie strategii

Wdrażanie strategii jest procesem, w którym sformułowane w Strategii długoterminowe cele i kierunki działań przekładane są na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania Strategii są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji Strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia Strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o bardziej szczegółowym charakterze (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagało będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

Rysunek 6. Elementy procesu wdrażania strategii

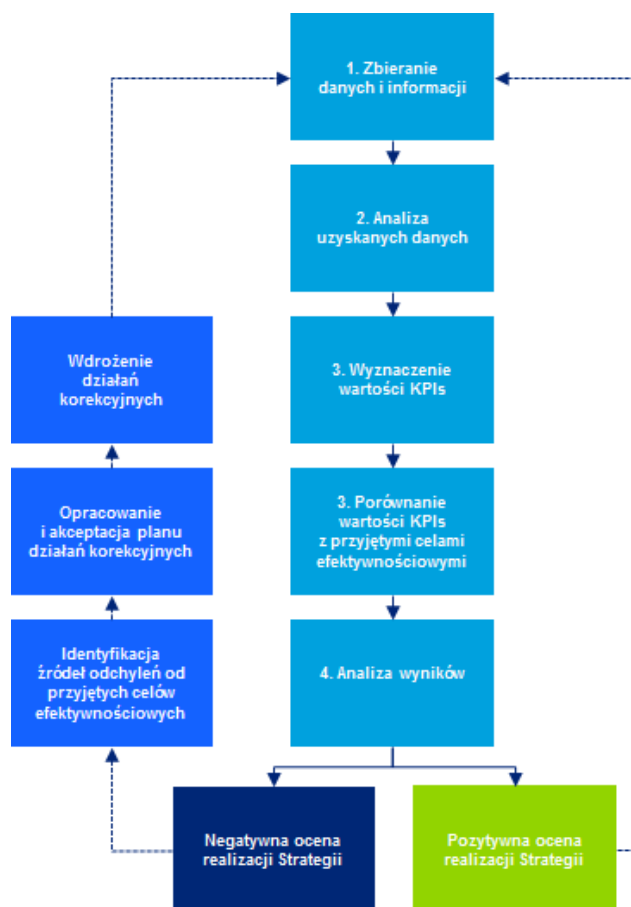
Źródło: Opracowanie własne

6.1.2 Monitorowanie strategii

Monitorowanie strategii jest procesem polegającym na bieżącej analizie postępów w osiąganiu zakładanych celów strategicznych. Na proces ten składa się szereg działań takich jak m.in. zbieranie danych i informacji, analiza uzyskanych danych, wyznaczanie wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – key performance indicators*) oraz ich porównanie z przyjętymi celami efektywnościowymi, ocena finalnych wyników i przygotowywanie cyklicznych raportów z oceny realizacji Strategii.

W przypadku, gdy proces realizacji określonych celów strategicznych oceniony zostanie negatywnie, istnieje potrzeba identyfikacji źródeł ewentualnych odchyleń od zakładanych celów efektywnościowych, wypracowanie planu działań korekcyjnych oraz jego wdrożenie.

Rysunek 7. Proces monitorowania strategii Gminy

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania Strategii przeprowadzany będzie na bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona dedykowana osoba lub osoby reprezentujące władze Gminy. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań / projektów realizowanych w Gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii oraz rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

6.1.3 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii

Efektom procesu monitorowania Strategii powinny być coroczna **ewaluacja efektów realizacji Strategii**, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Proponuje się coroczną ewaluację wyników wdrażania Strategii na podstawie efektów zadań i projektów które są w fazie realizacji lub zostały w danym roku zakończone.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym ujęto przykład wskaźników efektywności (KPIs), które zdefiniowane zostały dla celu operacyjnego B.1 Aktywizacja ducha przedsiębiorczości. Zaproponowane **wskaźniki efektywnościowe** (KPIs) **stanowią zbiór otwarty**, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Tabela 22. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego B.1

2.1. Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości					
Lp.	Wskaźnik [nazwa wskaźnika]	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Rzeczywisty poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu [%]
1.	Liczba szkoleń zorganizowanych dla mieszkańców z inicjatywy Gminy	Liczba szkoleń			
2.	Utworzone na terenie Gminy sieci współpracy/powiązania kooperacyjnych	Liczba funkcjonujących sieci współpracy	WZÓR		
3.	Ulgi i zachęty finansowe dla przedsiębiorców	Wysokość przyznanych ulg/liczba przedsiębiorstw			
4.	Liczba utworzonych na terenie Gminy grup producenckich	Liczba grup producenckich			

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

W przypadku, gdy wartości określonych KPIs w istotny sposób odbiegać będą od założonych wartości (celów), przeprowadzone powinny być dodatkowe analizy mające na celu zidentyfikowanie źródeł odchyleń oraz zaproponowane zostaną adekwatne działania naprawcze, które uwzględnione będą w planach operacyjnych na kolejny rok.

Bibliografia

Lista dokumentów i stron internetowych wykorzystanych przy opracowaniu Strategii

Dokumenty:

1. Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2011 dla Gminy Goszczanów - **GOPS** Goszczanów,
2. Statystyczne Vademecum Samorządowca Goszczanów 2011- GUS,
3. Czarnek Jan- Ziemia Goszczanowska. Zarys dziejów. Goszczanów- Kalisz 2010,
4. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2012 – 2020 – projekt.

Strony internetowe:

1. <http://www.goszczanow.com/>
2. www.stat.gov.pl
3. <http://www.lgd-tur.org.pl/>

Spis tabel i rysunków

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia rozwoju Gminy Goszczanów na lata 2013-2020	8
Rysunek 2. Herb i flaga Gminy Goszczanów	13
Rysunek 3. Misja, wizja i cele strategiczne	63
Rysunek 4. Misja, wizja Gminy Goszczanów	65
Rysunek 5. Priorytetyzacja celów strategicznych Gminy Goszczanów	67
Rysunek 6. Elementy procesu wdrażania strategii	84
Rysunek 7. Proces monitorowania strategii Gminy	85
Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Goszczanów	11
Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006-2010	16
Tabela 3. Drogi powiatowe	23
Tabela 4. Drogi gminne	23
Tabela 5. Ludność korzystająca z wodociągów i kanalizacji	25
Tabela 6. Stan sieci kanalizacyjnej	25
Tabela 7. Stopień komputeryzacji szkół	28
Tabela 8. Wyniki testu gimnazjalistów, kwiecień 2011	28
Tabela 9. Wyniki testu 6-klasistów, kwiecień 2012	28
Tabela 10. Udział wydatków na edukację w budżecie	29
Tabela 11. Świadczenia pomocy społecznej	29
Tabela 12. Wypadki i przestępstwa	31
Tabela 13. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007	32
Tabela 14. Środki pozyskane przez Gminę Goszczanów z Unii Europejskiej	33
Tabela 15. Podział użytków rolnych	35
Tabela 16. Struktura gospodarstw rolnych	35
Tabela 17. Dochody budżetu Gminy według działów w latach 2008 – 2010 (w %)	38
Tabela 18. Wydatki budżetu Gminy według działów w latach 2008 – 2010 (w %)	38
Tabela 19. Analiza SWOT zasobów Gminy	40
Tabela 20. Analiza SWOT- zagospodarowanie przestrzenne	41
Tabela 21. Analiza SWOT – strefa gospodarcza	42
Tabela 22. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego B.1	86

Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2010	17
Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2010	17
Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2006-2010	18
Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2006-2011	18
Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Goszczanów w latach 2006-2011	19
Wykres 6. Dochody i wydatki budżetu Gminy Goszczanów w 2010 r.	37
Wykres 7. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii mieszkańców)	43
Wykres 8. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego w Gminie (w opinii mieszkańców).....	44
Wykres 9. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości systemu ochrony zdrowia w Gminie (w opinii mieszkańców).....	45
Wykres 10. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju infrastruktury i transportu w Gminie (w opinii mieszkańców).....	46
Wykres 11. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju kultury, oświaty i nauki w Gminie (w opinii mieszkańców).....	47
Wykres 12. Obszary priorytetowe w ramach poprawy bezpieczeństwa w Gminie (w opinii mieszkańców).....	48
Wykres 13. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju rozrywki i sportu w Gminie (w opinii mieszkańców).....	49
Wykres 14. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości obsługi mieszkańców przez władze w Gminie (w opinii mieszkańców)	50
Wykres 15. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości środowiska naturalnego w Gminie (w opinii mieszkańców)	51
Wykres 16. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału turystycznego w Gminie (w opinii mieszkańców).....	52
Wykres 17. Główne inicjatywy władz Gminy dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii mieszkańców).....	53
Wykres 18. Mocne strony Gminy (w opinii mieszkańców)	54
Wykres 19. Słabe strony Gminy (w opinii mieszkańców).....	55
Wykres 20. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii głównych interesariuszy)	57
Wykres 21. Główne inicjatywy władz Gminy dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii głównych interesariuszy)	60
Mapa 1: Położenie powiatu sieradzkiego w woj. łódzkim.....	14
Mapa 2. Położenie Gminy Goszczanów w powiecie sieradzkim.....	14
Mapa 3. Położenie Gminy Goszczanów względem głównych szlaków komunikacyjnych.....	22

